

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Analýza lexikálních výpůjček vybraných epizod čínského

sitkomu 家有儿女 (Jia you er-nü)

Analysis of Lexical Loanwords in Selected Episodes of Chinese

Sitcom 家有儿女 (Jia you er-nü)

OLOMOUC 2021 Eva Stejskalová

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Ondřej Vicher

Prohlášení o samostatnosti

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne:

Podpis: .....

Anotace

Jméno a příjmení: Eva Stejskalová

Název fakulty a katedry: Filozofická fakulta Katedra asijských studií

Název bakalářské práce: Analýza lexikálních výpůjček vybraných epizod čínského sitkomu 家有儿女 (Jia you er-nü)

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Vicher

Počet znaků: 80 602

Počet stran: 65

Počet titulů: 28

Klíčová slova: výpůjčky, sitkom, Jia you er-nü

Anotace diplomové práce: Předmětem bakalářské práce je analýza lexikálních výpůjček vybraných epizod čínského sitkomu 家有儿女 (Jia you er-nü). Korpus čínských výpůjček z cizích jazyků bude sestaven z prvních padesáti dílů sitkomu. Teoretická část práce nastíní historii i současné tendence při přejímání cizích slov do čínštiny. Veškeré výpůjčky obsažené ve zkoumaném vzorku budou v práci přehledně kategorizovány a dále analyzovány z nejrůznějších aspektů. Analytická část práce bude sledovat jazykové změny, které mohou v procesu půjčování nastat. Cílem práce je především zjistit, jaká je frekvence výskytu výpůjček obsažených v seriálu, jaký je jejich původ a v neposlední řadě také důvod jejich užití v konkrétních dialozích.

Poděkování

Ráda bych poděkovala Mgr. Ondřeji Vicherovi za odborné vedení práce, cenné rady a věcné připomínky, kterých si velmi vážím, za vstřícné jednání při zkompletování této bakalářské práce a přínosné konzultace, které mi poskytl kdykoliv jsem o ně požádala.

Obsah

1	Úvod.....	7
2	Teoretická část.....	8
2.1	Slovní zásoba v čínštině.....	8
2.2	Slovo v čínštině.....	9
2.3	Tvoření slov v čínštině.....	10
2.3.1	Kompozice.....	10
2.3.2	Derivace.....	13
2.3.3	Abreviace.....	14
2.4	Výpůjčky.....	14
2.4.1	Fonetický typ.....	16
2.4.2	Sémantický typ.....	17
2.4.3	Hybridní typ.....	17
2.4.4	Přímé užití cizího výrazu.....	18
2.5	Sitkom.....	19
2.5.1	Jia you ernü.....	19
3	Metodologie práce.....	21
3.1	Korpus.....	21
3.2	Slovníky.....	22
4	Praktická část.....	23
4.1	Fonetické výpůjčky.....	23
4.1.1	Analýza.....	31
4.2	Sémantické výpůjčky.....	35
4.2.1	Analýza.....	43
4.3	Hybridní výpůjčky.....	45
4.3.1	Analýza.....	48
4.4	Přímé užití cizího výrazu.....	50
4.4.1	Analýza.....	53
4.5	Shrnutí.....	57
5	Závěr.....	58
6	Resumé.....	60
7	Seznam grafů.....	61
8	Bibliografie.....	62

Ediční poznámka

Veškeré čínské znaky nacházející se v této práci jsou psány ve zjednodušené formě a jsou opatřeny oficiálním přepisem zvaným pinyin (ve znacích: 拼音, pinyin: pīnyīn). Názvy doposud nepřeložených cizojazyčných děl jsou přeloženy autorem.

1 Úvod

Lexikální výpůjčky hrají klíčovou roli v obohacování slovní zásoby všech jazyků, vzhledem ke kulturní globalizaci je tento proces stále rozšířenější. V našem mateřském jazyce denně používáme několik slov, na jejichž původ jsme zcela zapomněli a mnoho z nás je mylně považuje za původně česká slova. Čínština, pro svou odlišnost od ostatních jazyků, může být zdánlivě neovlivnitelná jinými jazyky, opak je ovšem pravdou. V každodenní komunikaci použije běžný Číňan ne jednu výpůjčku. „V na první pohled obyčejné větě jako je například: „Seděli na *shafa* (sofa-pohovce), lízali *bingqiling* (icecream – zmrzlinu), popíjeli *kele* (cola-colu), hráli *puke* (poker) a přitom se dívali na *lalisai* (rally) v *dianshi* (television – televizi), najdeme šest anglických výpůjček.” (Hu 2004, s. 34). Z tohoto důvodu jsem se rozhodla věnovat svou bakalářskou práci analýze lexikálních výpůjček.

Cílem mé práce je zjistit frekvenci výskytu výpůjček obsažených v sitkomu *Jia you ernü*¹, jaký je jejich původ, do jaké kategorie se jednotlivá přejatá slova řadí a v neposlední řadě také důvod jejich užití v konkrétních dialozích. Korpus jsem sestavila z rozhovorů prvních 50 dílů čínského sitkomu *Jia you ernü*, abych zjistila jaké výpůjčky se používají v běžné každodenní komunikaci.

Má práce se skládá ze dvou částí. V první, teoretické, se nejprve obecně věnuji charakteristice slovní zásoby a jejímu rozšiřování pomocí tvoření slov. Dále se zaměřím především na lexikální výpůjčky, čtenářům zde přiblížím čtyři kategorie výpůjček, které budou stěžejní pro praktickou část práce. Také představím pojem *sitkom* a ve stručnosti popíšu hlavní postavy sitkomu *Jia you ernü*. Teoretickou část uzavřu popisem metodologie práce. Druhou část mé práce tvoří korpus, ve kterém roztřídím výpůjčky do jednotlivých kategorií a uvedu jejich podrobnější původ. V každé kategorii provedu analýzu výpůjček, podrobněji popíši výpůjčky, které se v seriálu často opakují a porovnáám jejich použití v kontextu seriálu. V souhrnné analýze porovnáám jednotlivé kategorie mezi sebou a nejdůležitější informace budou shrnuty v závěru.

---

¹ Znaky 家有儿女 (Jiā yǒu érnǚ), v překladu *Doma s dětmi, Rodina s dětmi* atd.

2 Teoretická část

2.1 Slovní zásoba v čínštině

Přirozený jazyk je tvořen z výrazů (lexém, jazykový znak), které pojmenovávají předměty, osoby či jevy v okolním světě, díky čemuž slouží ke komunikaci a přenosu informací (Černý 1998, s. 147). Každý jazyk má tři základní složky, zvukovou stránku, gramatiku a slovní zásobu. Slovní zásobou se zabývá lexikografie, věda zkoumající teorii a tvorbu slovníků, částečně sémantika, nauka o významu jazykových i nejjazykových jednotek a znaků, a především lexikologie, jedna ze stěžejních jazykovědných disciplín. *Slovník lingvistických pojmů pro filology* definuje lexikologii jako vědní disciplínu, zabývající se teorií lexikonu jako součástí jazykového systému (Lotko 2003, s.67).

Jinými slovy nauka o slovní zásobě spisovného jazyka má za cíl popsat teorii slovní zásoby (její uspořádání, hierarchizaci, kvantitativní vztahy, původ slov, způsob tvoření slov aj.) a zkoumat inventář jazykových znaků, které má určitý jazyk k dispozici (Černý 1998, s. 147). Klade si otázky co je to slovo a čím je formálně i funkčně definováno (Vondráček 2017, s. 8). Soustředí se na popis současné slovní zásoby, historický vývoj zkoumá pouze v souvislosti s výzkumem vývoje jazyka (Hauser 1980, s. 7).

Slovní zásoba 词汇 (cíhuì) v čínštině se od češtiny a většiny evropských jazyků liší především tím, že ji zapisujeme pomocí logogramů (grafém označující morfém nebo slovo), tedy čínských znaků. Další významnou odlišností je, že čínština je založena na tónech, které nesou význam a tvoří neoddělitelnou součást slabiky (Yip 2000, s. 15). Slovní zásobu dělíme na aktivní a pasivní, co se týče čínštiny je přesnější pojmenování základní slovní zásoba 基本词汇 (jīběn cíhuì) a běžná slovní zásoba 一般词汇 (yìbān cíhuì). Hranice mezi těmito pojmy se neustále mění a někdy bývá její určení obtížné (Ge 2018, s. 2-3).

Do první skupiny zahrnujeme slova používaná v běžné, ústní i písemné, komunikaci. Jako nejdůležitější a nejstabilnější část slovní zásoby tvoří jádro jazyka. V případě, že by se základní slovní zásoba zcela vytratila, vymizel by s ní i samotný jazyk. Jsou to slova, které jedinec nejen zná, ale bez problémů je zahrnuje do každodenní komunikace. Patří sem například slova: člověk 人 (rén), velký 大 (dà), počasí 天气 (tiānqì)

nebo škola 学校 (xuéxiào) (Ibid., s. 2-3).

Běžnou slovní zásobou se rozumí slova, kterým průměrný mluvčí rozumí, ale sám je příliš často aktivně nepoužívá, využívá je hlavně v pasivní formě, jako je poslech nebo četba textu. Je mnohonásobně bohatší a neustále se mění pod vlivem sociálních a historických změn se společnosti. Například: madam 夫人 (fūren), internetový kamarád 网友 (wǎngyǒu), astronaut 宇航员 (yǔhángyuán) či solární energie 太阳能 (tàiyángnéng) (Ibid., s. 5-7).

2.2 Slovo v čínštině

Slovo je základní jednotkou slovní zásoby, jehož definice není zcela jednoznačná a v lingvistice představuje jisté komplikace. Například výraz *čtu – četl jsem* vyjadřuje jeden lexikální význam, ačkoliv je vyjádřen odlišným počtem slov. Proto se v lingvistice dává přednost názvům „výraz“, „tvar“ nebo „lexikální jednotka“ (Černý 1998, s. 63). Lotko definuje slovo jako: „lexém o jediné formě, různě vymezenou jednotku lexikonu a jazyka, zvl. z hlediska své přemístitelnosti ve větě.“ (2003, s. 105). Packard vymezuje až osm možných pohledů na slovo: ortografické, sociologické, lexikální, sémantické, fonologické, morfologické, syntaktické a psycholingvistické hledisko (Packard 2004, s. 7-14). Další z možných definicí je, že „slovo je skupina hlásek tvořící ustálený celek a mající určitý význam, je označované na jednotku slovní zásoby.“ (Sochorová 2003, s. 64).

Jak jsem již uvedla, čínština je jazyk založený na logografickém písmu, proto je nutné na slovo v čínštině nahlížet odlišně. Slovo v čínštině je nejednoznačně definovatelný pojem. Na rozdíl od jiných jazyků na ně nelze aplikovat všechna hlediska zmíněná výše. Tím, že oproti jazykům psaným latinkou, od sebe slova nejsou graficky oddělena, můžeme jej definovat ze syntaktického, sémantického a fonologického hlediska. Packard uvádí následující specifika čínského slova: „slova se neskloňují a nečasují, ve větě mezi nimi není vyjádřená gramatická shoda, slova se tvoří převážně kompozicí, morfém ve většině případů zastupuje jednu slabiku a morfémy mají vysokou schopnost kombinace.“ (Packard 2000, s. 19).

V čínštině se, více než pojmu slovo, připisuje důraz význam pojmu morfém 语素 (yǔsù), který ve většině případů odpovídá jedné slabice. Slovo v čínštině je tedy nutné

složeno alespoň z jednoho morfému. Morfém můžeme také najít pod pojmem báze nebo sylabosémém (Švarný 1998, s. 85). Morfémy dělíme na dvě základní skupiny, na volné 自由语素 (zìyóu yǔsù), které mají schopnost vyskytovat se samostatně a tvořit samostatná slova, např.: nebe 天 (tiān), voda 水 (shuǐ) či sedět 坐 (zuò). Druhá skupina představuje morfémy vázané 黏着语素 (niánzhuó yǔsù), které se nemohou vyskytovat samostatně, např.: stroj 机 (jī), dům 房 (fáng) nebo přípona podstatných jmen 子 (zi). Packard uvádí ještě druhý možný způsob dělení morfémů, dle funkce na obsahové a funkční morfémy, obě skupiny můžeme dále rozdělit na volné a vázané. Obsahové charakterizují určité věci, děje a vlastnosti, naproti tomu funkční morfémy samostatně význam nenesou, ale plní důležitou gramatickou funkci ve větě, např. vido-časový ukazatel 了 (le) (Packard 2016, s. 218-220).

Ať už se přikloníme ke kterékoliv z nabízených definicí, slovo a slovní zásoba v každém jazyce zastupují tu část jazyka, která podléhá nejvýznamnějším a nejrychlejším změnám. V souvislosti se změnou společnosti se také mění slovní zásoba, nezanedbatelné množství slov zaniká a ještě větší počet nových slov vzniká (Černý 1998, s. 27).

2.3 Tvoření slov v čínštině

Derivologie, slovo tvorba nebo jinými slovy nauka o tvoření slov se zabývá způsoby, jakými dochází k obohacování slovní zásoby určitého jazyka (Čermák 2010, s. 185-187). V této kapitole se věnuji třem základním procesům, které obohacují čínskou slovní zásobu. Jsou to kompozice, derivace a abreviace. Některé zdroje ještě zvlášť vymezují další způsoby tvoření slov jako je reduplikace, kterou jsem se rozhodla zahrnout do kompozice, nebo blending² (Li, Thompson 2003, s. 28). Nerozebírám zde poslední, čtvrtý způsob tvoření slov, výpůjčky, kterým je věnovaná následující samostatná kapitola.

2.3.1 Kompozice

Kompozice neboli skládání 复合词 (fùhécí) je nejrozšířenější způsob tvoření nových slov v čínštině. V češtině kompozice nepřevládá, přesto se s ní ale v hojném zastoupení

---

² Blending neboli mísení není v čínštině příliš častý jev, používá se zejména při stavbě slova, např. Ne 不 (bù) + používat/užívat 用 (yòng) → není třeba 甯 (béng).

setkáváme, patří sem například slova jako „okamžik“ nebo „zeměkoule“³ (Čermák 2010, s. 185-187). Procesem spojení dvou či více morfémů, které většinou nemění svůj tvar, vznikají takzvaná kompozita. Kompozita můžeme rozdělit v závislosti na vztahu souřadnosti a jejich vzájemném vztahu ve větě (Sun 2009, s. 60). Li a Thompson (2003, s. 45-81) je dělí následovně:

1. Jmenná kompozita

Kompozita složená ze dvou podstatných jmen, je možnost je dále dělit podle vztahu mezi jednotlivými komponenty.

Např: tuleň 海狗 (hǎigǒu): 海 – moře, 狗 – pes

2. Slovesná kompozita

Kompozita složená ze sloves dělíme na dva typy:

- Slovesa složená ze slovesa a výsledkového komplementu

Např.: napsat jasně 写清楚 (xiěqīngchǔ): 写 – napsat, 清楚 výsledkový komplement jasný

- Slovesa složená z paralelních sloves

Např.: koupit 购买 (gòumǎi): obě slovesa mají význam koupit

3. Podmět-přísudek

Např.: hádavý 嘴硬 (zuǐyìng): 嘴 – ústa, 硬 – tvrdý

4. Sloveso-předmět

Výsledné kompozitum je buď podstatné jméno nebo adverbium.

Např.: smažená rýže 炒饭 (chǎofàn): 炒 – smažit, 饭 – rýže

nakonec 到底 (dàodǐ): 到 – dosáhnout, 底 – dno

---

³ Příklady tzv. nepravých kompozit (lze je rozdělit na samostatná plnovýznamová slova). Pravé složeniny naproti tomu rozdělit nelze, protože ne všechny části jsou plnovýznamová slova (např. dějepis).

5. Kompozita tvořena adjektivy

Výsledné kompozitum je ve většině případech podstatné jméno založeno na antonymech.

Např.: délka 长短 (chángduǎn): 长 – dlouhý, 短 – krátký

Zvláštním druhem skládání slov je tzv. reduplikace 重言 (chóngyán), nová slova vznikají zopakováním jednoho morfému (Švarný, Uher 2004, s. 143-146). Reduplikace se řídí pevně stanovenými pravidly, Li a Thompson (2003, s. 29-36) popisují pět základních typů reduplikace:

1. Reduplikace sloves

Při reduplikaci sloves dochází ke zjemnění výrazu, ke slovesu se pojí význam „trochu“ nebo určuje trvání děje po krátkou dobu.

Např.: jít 走 (zǒu) → trochu se projít 走走 (zǒuzou)

spát 睡觉 (shuìjiào) → trochu se vyspat 睡睡觉 (shuìshuìjiào)

hledat 找 (zhǎo) → trochu pohledat 找一找 (zhǎoyìzhǎo)

2. Reduplikace adjektiv

Reduplikace adjektiv obecně zvyšuje intenzitu původního významu slova.

Např.: pomalu 慢 (màn) → velmi pomalu 慢慢 (mànman)

pohodlně 舒服 (shūfù) → velmi pohodlně 舒舒服服 (shūshūfùfù)

3. Reduplikace numerativů

Reduplikace numerativů se týká pouze jednoslabičných morfémů, které poté nabydou významu „každý/vše“, dvouslabičné numerativy reduplikovat nelze.

Např.: obecný numerativ 个 (gè) → každý 个个 (gègè)

4. Reduplikace příbuzenských termínů

Tato specifická skupiny zahrnuje ustálená pojmenování členů rodiny.

Např.: táta 爸爸 (bàba)

máma 妈妈 (māma)

5. Smíšené reduplikované termíny

Poslední skupina představuje slova, která neexistují v nereduplikované podobě nebo onomatopoické výrazy.

Např.: mňoukání kočky 咪咪 (mīmī)

mrholení 毛毛雨 (máomaoyǔ)

2.3.2 Derivace

Pomocí derivace, afixace neboli odvozování 派生构词 (pàishēnggòucí) se tvoří slova přidáváním předpon (prefix), vpon (infix) a přípon (sufix), jedním slovem afixem (Li, Thompson 2003, s. 36). V češtině je proces derivace nejčastější, vznikají tak například slova jako učitel (učit + sufix -el) nebo nevýhoda (prefix ne- + výhoda) (Adam et al. 2017, s. 45-47). Podle Li a Thompson jsou afixy rozděleny následovně:

1. Předpony

Např.: dobrý/obtížný 好/难 (hǎo/nán) přidáním před sloveso nebo adjektivum

určuje kvalitu výsledného slova → pěkný/ošklivý 好看 / 难看
(hǎokàn/nánkàn)

第 (dì) přidáním před číslovku vzniká řadová číslovka → první 第一
(dìyī)

2. Vpony

Např.: 的/不 (de/bù) v čínštině lze sufixy vkládat jediné, pokud se ve slově vyskytuje výsledkový nebo směrový komplement, za účelem vytvoření potenciálního komplementu → říct zřetelně/neříct zřetelně 说得清楚 /

说不清楚 (shuōdeqīngchǔ/shuōbùqīngchǔ)

3. Přípony (nejpočetnější skupina)

Např.: sufix 儿 přidání tohoto sufixu se nazývá erizace⁴, tento 这 (zhè) → tady

这儿 (zhè'er)

sufix 们 obvykle vyjadřuje množné číslo, učitel 老师 (lǎoshī) → učitelé 老师们 (lǎoshīmen) (Li, Thompson 2003, s. 37-45).

2.3.3 Abreviace

Abreviace jinými slovy zkracování 略语 (lüèyǔ) utváří slova pomocí zkracování víceslabičných⁵ nebo víceslovných výrazů. V češtině se jedná například o zkratky ČEDOK (Československá dopravní kancelář) nebo LK UP (Lékařská fakulta Univerzity Palackého) (Ilyková 2018, s. 15). Za zkratky jsou považovány výrazy, které pojmenovávají již existující realitu. Zkratky vznikají odvozením nebo zkrácením původního a delšího slova či názvu. (Xu 2019, s. 1086).

Např.: Čínská stavební banka 中国建设银行 (zhōngguó jiànshè yínháng) → CCB 建行 (Jiànxíng) (Ibid.).

2.4 **Výpůjčky**

Výpůjčky, přejímky neboli přejatá slova mají i v čínštině mnoho názvů, nejčastější jsou „výpůjčka“ 借词 (jiècí), „slovo přejaté z cizího jazyka“ 外来词 (wàiláicí) nebo „jazyk/fráze přejaté z cizího jazyka“ 外来语 (wàiláiyǔ), ale můžeme se setkat i s následujícími termíny „přeložený jazyk/fráze“ 译语 (yìyǔ), „přeložené slovo“ 译词 (yìcí) a „přeložený znak“ 借字 (jièzì). Morfém 词 (cí) se také někdy překládá jako „fráze“, což asi nejlépe řeší nejednoznačnou problematiku určení slova v čínštině. Jiné zdroje⁶ se vyjadřují, že termíny jako „slovo přejaté z cizího jazyka“ a „výpůjčka“ je nutno významově odlišit⁷ (Kim 2019, s. 4-5).

⁴ Erizace má mnoho funkcí, používá se především v dialektech, ale může také rozlišovat významy více slov nebo slovních druhů atd.

⁵ V čínštině přesněji vícemorfémových.

⁶ Kim (2019, s. 4-5) jako zdroj tohoto tvrzení uvádí publikaci *Xiandai hanyu walaici yanjiu (Studie výpůjček v moderní čínštině)* autorů Gao Mingkai a Liu Zhengtan z roku 1958.

⁷ „Slovo přejaté z cizího jazyka“ by mělo představovat rodné/přirozené slovo, které pochází z cizích jazyků, zatímco „výpůjčka“ je cizí slovo vypůjčené z cizích jazyků (Kim 2019, s. 4-5).

Výpůjčky se řadí mezi způsoby obohacování slovní zásoby a tvoření nových slov, k němuž „dochází v důsledku politických, ekonomických a kulturních styků mezi zeměmi a národy.“ (Černý 1998, s. 32). Jeden z možných způsobů rozdělení výpůjček je na přejímání nového pojmu a jeho vhodného pojmenování (např. káva, mobil). Druhý způsob je nahrazování běžně používaných pojmenování moderními názvy (např. obchod → „shop/šop“). Díky mezinárodní situaci má v současné době na ostatní jazyky nejdůležitější vliv angličtina. Za původní slovní zásobu určitého jazyka se považuje zděděná zásoba z příslušného prajazyka, tedy čeština má základ v indoevropské jazykové rodině (vývin z praslovanštiny), zatímco čínština v sinotibetské jazykové rodině. (Ibid., s. 32-33).

V čínštině najdeme nezanedbatelné množství výpůjček, ovšem v porovnání s angličtinou, kde výpůjčky převyšují původní slova, je jejich procento výrazně nižší. *Slovník čínských výpůjček* (Cen Qixiang 1999) 汉语外来语词典 (hànyǔ wàiláiyǔ cídiǎn) uvádí 4 370 výpůjček, *Slovník čínských výpůjček* (Liu Zhengming 1984) 汉语外来词词典 (hànyǔ wàiláicí cídiǎn) jich udává až přes 10 000. Výpůjčky pocházejí ze 60–70 zdrojových jazyků, v posledních 30 letech je ovšem hlavním zdrojovým jazykem angličtina (Kim 2019, s. 5-6).

V čínštině nejčastěji rozdělujeme výpůjčky dle způsobu převzetí slova, ovšem názory odborníků na vymezení typů výpůjček se různí. Kim (2019, s. 20) vymezuje tři následující problematické skupiny výpůjček: grafické výpůjčky převzaté z japonštiny⁸, sémantické výpůjčky a alfabeticke výpůjčky⁹. Někteří autoři nezahrnují graficky převzatá slova z japonštiny do výpůjček, protože znaky byly původně čínské, ačkoliv slova vznikla v Japonsku. Stejně tak se různí názory na sémantické výpůjčky, které jsou většinou složeny z původně čínských morfémů. Kim (2019, s. 20) do této skupiny zahrnuje kalky a sémantické výpůjčky. Alfabeticke výpůjčky neboli přímé užití cizího výrazu též představují určitý problém, protože kvůli svému zápisu, který není v čínských znacích,

---

⁸ Například japonská manga 美少女戦士セーラームーン „Sailor moon“, která byla zmíněná ve 48. díle, ovšem vyřčena byla pouze první část 美少女戦士 (měishàonǚzhànshì) „krásná bojovnice“, která není pro práci vypovídající, jelikož pouze čínsky přečetly znaky.

⁹ Alfabeticke výpůjčky v dalších kapitolách uvádím jako „přímé užití cizího výrazu“.

Výpůjčky lze rozdělit na následující druhy: fonetický typ, sémantický typ, hybridní typy a přímé užití cizího výrazu¹⁰. Podle tohoto dělení budou kategorizovány i výpůjčky v praktické části práce.

2.4.1 Fonetický typ

Fonetické výpůjčky 音译词 (yīnyìcí) se snaží zachovat nebo co nejméně napodobit původní slovo zdrojového jazyka pomocí fonologického systému druhého jazyka. Vervaeet (2017, s. 37-38), který se zaměřuje na anglické výpůjčky, poukazuje na problémy které mohou při procesu tvorby nových slov nastat. Čínština a angličtina mají odlišný fonetický inventář a ne vždy je možné, aby se morfémy výsledného slova v čínštině zcela shodovaly s původním jazykem. Další komplikací představuje odlišný zápis obou jazyků, angličtina je vystavěna na fonémech, kdežto čínština na čínských znacích, morfémech. Proto při přejímání fonetických výpůjček nehraje roli pouze fonetická stránka jazyka, ale i sémantický význam. Na základě tohoto tvrzení můžeme fonetické výpůjčky rozdělit do dvou skupin: čisté fonetické výpůjčky a „nečisté“ fonetické výpůjčky, které berou ohled na význam původního slova (Kim 2019, s. 23-24).

Čisté fonetické výpůjčky napodobují pouze zvukovou stránku a neberou v úvahu smysl původního slova.

Např.: káva 咖啡 (kāfēi), z angličtiny „coffee“

čokoláda 巧克力 (qiǎokèlì), z angličtiny „chocolate“

Druhá skupina fonetických výpůjček mimo zvukové stránky teoreticky naznačuje i možný význam výsledné výpůjčky. Například mnoho značek využívá těchto výpůjček pro svůj prospěch a místo indikace významu používají k převodu do čínštiny superlativy, která na základě zvukové stránky odpovídají novému slovu v čínštině¹¹.

Např.: Coca-Cola 可口可乐 (kěkǒukělè), z angličtiny Coca-Cola

---

¹⁰ Přímé užití cizího výrazu se ve většině zdrojů nevymezuje jako výpůjčka, já tuto skupinu, ale zařazuji mezi výpůjčky, protože vzhledem k častému používání těchto slov v seriálu, bych je nerada opomenula v praktické části.

¹¹ Z tohoto důvodu vymezuji zvlášť, v kapitole hybridní typ výpůjček, foneticko-sémantické výpůjčky.

Doslova: moct 可 – ústa 口 – moct 可 – šťastný 乐 (znaky neodkazují přímo na nápoj, ale celkový odkaz vyznívá pozitivně)¹² (Ibid.)

2.4.2 Sémantický typ

Sémantické výpůjčky 意译词 (yìyìcí) si přímo vypůjčují význam slova původního jazyku.

Kim (2019, 24-25) je rozděluje následovně: na kalky 仿译 (fǎngyì), které vznikají doslovným přeložením každého morfému.

Např: horká linka 热线 (rèxiàn), z angličtiny „hotline“

Doslova: horký 热 – linka 线

párek v rohlíku 热狗 (règǒu), z angličtiny „hotdog“

Doslova: horký 热 – pes 狗

Do sémantického typu ještě patří slova, která vznikají přeložením původního významu cizího slova do čínštiny. Oproti kalku není nutné přeložit každou část původního slova. Feng (2004, s. 293-296) vidí největší výhodu sémantických výpůjček v snadném zapamatování nového slova, protože je složeno z původních čínských morfému.

Např.: walkman 随身听 (suíshēntīng), z angličtiny „walkman“

Doslova: (mít) při sobě 随身 – poslouchat 听

2.4.3 Hybridní typ

Hybridní výpůjčky 音义形兼译 (yīnyìxíngjiānyì) kombinují různé druhy výpůjček. Slova se často skládají z kombinací výpůjček a původně čínských slov, které samostatně jako výpůjčka nefungují, ale ve výsledné složenině mají funkci výpůjček, nejčastěji sémantických (Maio 2016, s. 569). Patří sem např. kombinace (Kim 2019, s. 25-26):

Fonetický + sémantický typ

Např.: AIDS 艾滋病 (àizībìng), z angličtiny „AIDS“ (fonetická výpůjčka 艾滋 + původně čínské slovo, které plní funkci sémantické výpůjčky 病 – nemoc)

---

¹² Název blíže rozebrán v praktické části v kategorii „fonetické výpůjčky“.

Nový Zéland 新西兰 (xīnxīlán), z angličtiny „New Zealand“ (původně čínské slovo, které plní funkci kalku 新 – nový + fonetická výpůjčka 西兰)

Cizí výraz + fonetický typ

Např.: UTStarcom¹³ UT 斯达康 (UTsīdākāng), z angličtiny „UTStarcom“ (cizí výraz UT + fonetická výpůjčka 斯达康)

Cizí výraz + sémantický typ

Např.: AAI¹⁴ AAI 公司 (AAI gōngsī), z angličtiny „AAI – Airports Authority of India“ (cizí výraz AAI + původně čínské slovo, které plní funkci sémantické výpůjčky 公司 – firma)

Cizí výraz + fonetický + sémantický typ

Např.: Saunders¹⁵ W.B. 桑德斯出版公司 (WB sāngdésīchūbǎngōngsī), z angličtiny „W. B. Saunders Company“ (cizí výraz W.B. + fonetická výpůjčka 桑德斯 + původně čínské slovo, které plní funkci sémantické výpůjčky 出版公司 – nakladatelství)

2.4.4 Přímé užití cizího výrazu

Přímé užití cizího výrazu, je, jak již název naznačuje, převzetí celého výrazu ze zdrojového jazyka.

Např.: OK, DVD, I love you¹⁶...

---

¹³ Čínský globální poskytovatel telekomunikační infrastruktury.

¹⁴ Správa letišť v Indii.

¹⁵ Akademické vydavatelství se sídlem v USA.

¹⁶ Příklady z praktické části práce.

2.5 Sitkom

Výpůjčky, které budou v praktické části práce kategorizovány a analyzovány jsou vybrány ze sitkomu *Jia you ernü*. Rozhodla jsem se tvořit korpus na základě sitkomu, jelikož jsem zjišťovala, jaké výpůjčky se objevují v každodenní komunikaci a vzhled do běžných témat Číňanů mi poskytl právě tento žánr.

Situační komedie 情景喜剧 (qíngjǐng xǐjù), zkráceně sitkom 喜剧 (xǐjù) je specifický druh komediálního seriálu. Formát situační komedie začal vznikat v 50. letech 20. století v USA¹⁷ a v druhé polovině 20. století rapidně narůstala jeho popularita. Sitkom se řídí jasnými pravidly, má pevně definovaný koncept, předem daný scénář a vynikající herecké obsazení. Každá epizoda trvá 22 až 28 minut, hlavní postavy se dostávají do běžných situací, které musí, nejlépe humorně, řešit. Postavy mají jasně vykreslené povahy a jsou značně typizované, divák zná dokonale jednotlivé charaktery a zápletky jsou často předvídatelné. (Slunčík 2010, s. 7-8)

Oproti ostatním seriálům se sitkom odlišuje menší náročností na prostředí a na počet herců. Děj se odehrává ve třech až pěti prostředích, nejčastěji je to domácnost nebo pracoviště. Největší důraz je kladen na dialogy a situační komedii. Formou má blíže k divadlu než k filmu a je pro něj velmi důležitý kontakt s publikem. Pro sitkom je typický, není to však pravidlo, smích nebo jiné reakce diváků na pozadí seriálu. Natáčení často probíhá před živým publikem, které reagují na scény nebo se stopy se smíchem přidávají v postprodukcii, jako tomu bylo například v seriálu *Jia you ernü* (Ibid., s. 9-10).

2.5.1 *Jia you ernü*

Sitkom má celkem čtyři série, vydané v letech 2005 až 2007, poprvé byl oficiálně vysílán na stanici 北京广播电视台 (běijīng guǎngbò diànshìtái) neboli BTV v roce 2005. První tři série čítají 100 epizod, zatímco poslední série pouze 67. Sitkom pojednává o netradiční pětičlenné čínské rodině, která bydlí v Pekingu, děj se odehrává především v jejich panelovém bytě a blízkém okolí.

---

¹⁷ Mezi první televizní sitkomy patří americké seriály *I love Lucy* (1951), v České republice *Taková normální rodinka* (1971), za první opravdový sitkom se považuje *Comeback* (2008) (Slunčík 2010, s. 8-12).

Xia Donghai 夏东海¹⁸, režisér divadelních her, později redaktor dětského časopisu, má přátelskou, bezstarostnou někdy až příliš benevolentní povahu, která se často projevuje na jeho přístupu k dětem. V minulosti se, stejně jako jeho novomanželka rozvedl, a z předchozího manželství mu zůstaly dvě děti. Naproti tomu jeho žena Liu Mei 刘梅¹⁹, zdravotní sestra, má tvrdší přístup k výchově, ale přesto je velmi obětavá a pro svou rodinu by udělala cokoli. Jediný její vlastní syn, Liu Xing 刘星²⁰ je typický raubíř, který často dělá rodičům problémy a mnoho zápletek se točí kolem jeho neposlušného chování. Nejstarší sestra Xia Xue 夏雪²¹, pilná školačka, někdy až příliš ambiciózní a arogantní, si zprvu nemohla na novou matku zvyknout, ale časem k sobě našly cestu a jejich vztah je velmi blízký. Poslední, nejmladší syn Xia Yu 夏雨²², žil dříve s otcem v USA, proto někdy nechápe čínské kulturní zvyklosti nebo ustálená čínská slovní spojení. Často používá anglické výrazy a svým chováním dost napodobuje staršího bratra. V sitkomu vystupuje ještě mnoho dalších postav, například dědeček, otec Xia Donghaie, nebo babička, matka Liu Mei. Příběhy se týkají každodenních problémů hlavních hrdinů, pokusů rodičů správně vychovávat své děti a naučit je slušnému chování, ačkoliv to má většinou opačný výsledek (Home with Kids, 2008).

---

¹⁸ Herec Gao Yaling 高亚麟.

¹⁹ Herečka Song Dandan 宋丹丹.

²⁰ Herec Zhang Yishanem 张一山.

²¹ Herečka Yang Zi 杨紫 (1.-2. série), herečka Ning Danlin 宁丹琳 (3.-4. série).

²² Herec You Haoran 尤浩然.

3 Metodologie práce

3.1 Korpus

Samotné analýze předcházela tvorba korpusu, který tvoří jádro mé práce. Při jeho sestavení jsem čerpala z prvních 50 epizod první série seriálu *Jia you ernü*, které jsou dostupné na internetovém portále YouTube na kanále s názvem 中国电视剧精选 Chinese Drama. Každý díl má přibližně 25 minut, bez úvodní znělky a závěrečných titulek 21 minut, celkem je tedy zkoumaný časový úsek dlouhý přibližně 17 a půl hodiny.

Část korpusu byla vytvořena ve spolupráci s kolegy z oboru čínská filologie na KAS FF UP v Olomouci jako výstup do předmětu *Úvod do lexikografie (ASH/CD1)* v zimním semestru akademického roku 2020/2021. V zimním semestru jsme zpracovali prvních třicet šest dílů a tvořili slovník výpůjček, slangových a hovorových výrazů, expresivně zabarvených výrazů a idiomů či frazémů.

Při tvorbě korpusu jsem postupovala následovně. Prošla jsem prvních 36 dílů, zkontrolovala, případně opravila, vytvořený slovník výpůjček a dohledala možné opomenuté výpůjčky. Dále jsem prošla zbývajících 14 dílů a vypsala si další výpůjčky. Vybraná slova jsem porovnávala se slovníky²³, abych si dohledala jejich původ a zjistila, zda jsou ve slovnících kategorizovány jako výpůjčky. Poté jsem je rozdělila do čtyř kategorií: fonetické výpůjčky, sémantické výpůjčky, hybridní výpůjčky a přímé užití cizího výrazu.

V každé kategorii jsem určovala osobité podkategorie, abych získala nejvíce informací. „Fonetické výpůjčky“ jsem rozdělila na „antroponyma“ (např. 珍妮古多尔 „Jane Goodallová“), „toponyma“ (např. 加利福尼亚 „Kalifornie“), „chrématonyma“ (např. 可口可乐 „Coca cola“), „apelativa“ (např. 沙发 „pohovka“) a „ostatní“ (např. 拜拜 „ahoj“). „Sémantické výpůjčky“ jsou rozděleny na „přeložení původního významu cizího slova“ (např. 电话 „telefon“), „původně čínská slova s novým významem“ (např. 火箭 „raketa“) a „kalk“ (např. 男朋友 „přítel“). „Hybridní výpůjčky“ jsou děleny na „fonetický + sémantický typ“ (např. 诺贝尔奖 „Nobelova

---

²³ Blíže popsáno v následující kapitole.

cena“), „sémantický typ + kalk“ (např. 真人秀 „reality show“), „fonetický typ + kalk“ (např. 百慕大三角 „Bermudský trojúhelník“) a „čínský morfém + přímé užití cizího výrazu“ (např. 三 W 点 NET 点 CN „www.net.cz“). Poslední skupina „přímé užití cizího výrazu“ je kategorizována následovně dle mluvčího na „generaci dětí“ (např. *Good morning* „Dobré ráno“), „generaci rodičů“ (např. *MP3* „mp3“), „kombinace“, čímž se myslí výrazy, které používá více generací (např. *Yes, sir* „Ano pane“).

Ke každé výpůjčce je v tabulce uveden název ve znacích²⁴, pinyin 拼音 a překlad. Pod tabulkou jsou výpůjčky blíže rozebrány (z jakého jazyka pochází, rozebrané znaky, bližší informace...). Pro snadnější dohledání scény seriálu je pod tabulkou dále uvedeno číslo epizody a přesný čas, ve kterém bylo dané slovo proneseno. Velká část výpůjček se opakovala v několika dílech, v těch případech jsem uvedla epizodu a čas všech opakování a v následné analýze porovnávala různé kontexty scény či promluvy mezi sebou (např. *Thank you* „děkuji“). Jednotlivé kategorie jsem analyzovala, graficky znázornila druhy výpůjček a podrobněji popsala vybrané výpůjčky, tím se myslí takové, které se často opakovaly nebo měly určitou funkci v kontextu (např. zdůraznění vtipu, ironie apod.). Nakonec jsem porovnávala kategorie mezi sebou a vyvodila závěry.

3.2 Slovníky

V průběhu analytického procesu bylo nutné použít několik tištěných i elektronických slovníků. Všechny slovníky byly používány za účelem vyhledání významu znaků a jejich původu. Nejčastěji jsem používala mobilní aplikace *Pleco*, *Linguee*, internetové slovníky dostupné z webů *zdi.net*, *911 查询.net*, *etymonline.com*²⁵ a *yellowbridge.com*, mimo jiné i internetový vyhledávač *Baidu Baike*. Tištěný slovník byl použit *现代汉语词典 (Xiàndài hànyǔ cídiǎn)* neboli *Slovník moderní čínštiny* (2016, 7. vydání). Nápomocný mi byl i online *Slovník spisovného jazyka českého*.

---

²⁴ Kromě kategorie „přímé užití cizího tvaru“.

²⁵ Tento internetový slovník byl používán k dohledání původních názvů především ve skupině „fonetické výpůjčky“ – „toponyma“.

4 Praktická část

4.1 Fonetické výpůjčky

Antroponyma:

珍妮古多尔	<i>zhēnnī gǔduōěr</i>	Jane Goodallová
-------	-----------------------	-----------------

Z angličtiny: *Jane Goodall*²⁶

E²⁷ 07, čas 4:49

大卫科波菲	<i>dàwèi kēbōfēi</i>	David Copperfield
-------	----------------------	-------------------

Z angličtiny: *David Copperfield*

E 07, čas 11:29; E 50, čas 12:30

歇洛克 福尔摩斯	<i>xiēluòkè fú'ěrmósī</i>	Sherlock Holmes
----------	---------------------------	-----------------

Z angličtiny: *Sherlock Holmes*

E 08, čas 1:02

贝克汉姆	<i>bèikèhànmǔ</i>	Beckham
------	-------------------	---------

Z angličtiny: *David Beckham*

E 09, čas 2:16; E 11, čas 11:28

柯南	<i>kēnán</i>	Conan
----	--------------	-------

Z japonštiny: コナン (Conan)²⁸

²⁶ Anglická zooložka, která se zabývá výzkumem primátů, zejména šimpanzů.

²⁷ Zkratka pro slovo Epizoda, která bude nadále používána v korpusu.

²⁸ Hlavní postava z japonské mangy 名探偵コナン „Detektiv Conan“. Stejný přepis jako 柯南道尔 (kēnán dàoěr) „Sir Arthur Conan Doyle“, spisovatel a autor příběhů o Sherlocku Holmesovi.

E 09, čas 5:40

泰森	<i>tàisēn</i>	Tyson
----	---------------	-------

Z angličtiny: *Mike Tyson*

E 11, čas 15:40; E 24, čas 7:10

华盛顿	<i>huáshèngdùn</i>	Washington
-----	--------------------	------------

Z angličtiny: George Washington²⁹

E 18, čas 4:25

霍利菲尔德	<i>huòlìfēi'ěrdé</i>	Holyfield
-------	----------------------	-----------

Z angličtiny: *Evander Holyfield*

E 24, čas 7:23; E 36, čas 18:15

阿凡提	<i>āfántí</i>	Effendi
-----	---------------	---------

Z turečtiny: *Efendi* (v překladu „pan/mistr“)³⁰

E 27, čas 14:04

吉尼斯	<i>jínísi</i>	Guinness
-----	---------------	----------

Z angličtiny: *Arthur Guinness*

E 28, čas 13:31

---

²⁹ Stejnými znaky se přepisuje i americký stát Washington a hlavní město USA Washington D. C., v osmnácté epizodě se jedná o jméno prvního prezidenta USA George Washingtona, které se nachází ve větě: 很久很久以前华盛顿小的时候砍了他爸心爱的苹果树 (*hěnjiǔ hěnjiǔ yǐqián huáshèngdùn xiǎo de shíhòu kǎnle tā bà xīn'ài de píngguǒ shù*) „Kdysi dávno, když byl Washington ještě dítě, posekal otcovu milovanou jabloň.“

³⁰ Původ názvu není jednoznačný, některé zdroje uvádí, že pochází z řečtiny - αφέντης v překladu „mistr“.

维纳斯	<i>wéinàsī</i>	Venuše
-----	----------------	--------

Z angličtiny: *Venus* (původně ze sanskrtu „vanas“, v překladu „touha“)

E 35, čas 0:18

罗纳尔多	<i>luōnà'ěrdūō</i>	Ronaldo
------	--------------------	---------

Z portugalštiny: *Christiano Ronaldo*

E 36, čas 18:22

哈利波特	<i>hālì bōtè</i>	Harry Potter
------	------------------	--------------

Z angličtiny: *Harry Potter*

E 38, čas 6:44

史努比	<i>shǐnǔbǐ</i>	Snoopy
-----	----------------	--------

Z angličtiny: *Snoopy* (fiktivní postava)³¹

E 40, čas 8:59

普京	<i>pǔjīng</i>	Putin
----	---------------	-------

Z ruštiny: *Vladimir Putin*

E 47, čas 21:48

布莱尔	<i>bùlái'ěr</i>	Blair
-----	-----------------	-------

Z angličtiny: *Tony Blair*

E 47, čas 21:50

---

³¹ *Snoopy* by se měl správně řadit mezi zoonyma, ale ponechala jsem ho v této kategorii, jako fiktivní postavu, abych mu nevymezovala speciální kategorii, ve které by bylo pouze toto jediné slovo.

布什	<i>bùshí</i>	Bush
----	--------------	------

Z angličtiny: *George H. W. Bush*

E 47, čas 21:51; E 49, čas 3:32

克林顿	<i>kèlīndùn</i>	Clinton
-----	-----------------	---------

Z angličtiny: *Bill Clinton*

E 49, čas 3:32

Toponyma:

加利福尼亚	<i>jiālìfúnyǎ</i>	Kalifornie
-------	-------------------	------------

Z angličtiny: *California* (původně ze španělštiny „Ínsula California“, název pro mytický ostrov zmíněný v romanci (1510) „Las sergas di Esplandián“ španělského spisovatele Garcí Rodríguez de Montalvo)

E 01, čas 0:24; E 03, čas 12:47

加里曼丹	<i>jiālǐmàndān</i>	Kalimantan
------	--------------------	------------

Z indonéštiny: *Kalimantan* (původně ze sanskrtu „Kalamanthana“ v překladu „Ostrov hořícího počasí“)

E 07, čas 18:28

苏门答腊	<i>sūméndálà</i>	Sumatra
------	------------------	---------

Ze angličtiny: *Sumatra* (původně ze sanskrtu „Swarnadwīpa“ v překladu „Ostrov zlata“)

E 07, čas 18:32

好莱坞	<i>hǎoláiwù</i>	Hollywood
-----	-----------------	-----------

Z angličtiny: *Hollywood* (název vytvořen Daieidou Wilcox po nizozemské osadě zvané Hollywood)

E 17, čas 10:59; E 49, čas 18:20

马尼拉	<i>mǎnīlā</i>	Manila
-----	---------------	--------

Z španělštiny: *Manila* (původ z tagalogštiny, jazyk původních Filipínců, „may-nilà“, v překladu „kde se nachází indigo“)

E 39, čas 2:17

哈佛	<i>Hāfó</i>	Harvard
----	-------------	---------

Z angličtiny: *Harvard* (původně název „New College“ „Nová univerzita“, později byla vysoká škola pojmenovaná podle reverenda Johna Harvarda na jeho počest)

E 49, čas 11:50

夏威夷	<i>xiàwēiyí</i>	Havaj
-----	-----------------	-------

Z angličtiny: *Hawaii* (původ z havajštiny, v překladu „místo bohů“)

E 49, čas 18:23

Chrématonyma³²:

可口可乐	<i>kěkǒukělè</i>	Coca cola
------	------------------	-----------

Z angličtiny: *Coca cola* (znaky 可口可乐 se překládají jako „At' se vaše ústa radují“) ³³

E 08, čas 12:46

---

³² Chrématonymum, tj. vlastní jméno lidských výtvorů, které nejsou pevnou součástí krajiny či přírody, ale společenských, kulturních, politických vztahů – instituce, výrobku, vlakového spoje, uměleckého díla, projektu, systému, akce atd.

³³ Původně firma použila znaky 蝌蚪啃蜡 (kědǒu kěnlà) v překladu něco ve smyslu „pulec hlodající vosk“, protože se zaměřili pouze na zvukovou stránku. Poté ale kvůli nevhodnému vyznění v čínské kultuře došlo k inovaci názvu, který je známý do dnes a díky kterému vydělala firma v Číně miliardy. Pro nápoj se často používá zkratka 可乐 (kělè) „kola“.

麦当劳	<i>màidāngláo</i>	McDonald's
-----	-------------------	------------

Z angličtiny: *McDonald's*

E 20, čas 12:13; E 25, čas 7:35; E 30, čas 16:27

肯德基	<i>Kěndéjī</i>	KFC
-----	----------------	-----

Z angličtiny: *KFC (Kentucky Fried Chicken)*

E 23, čas 5:56

法拉利	<i>fǎlālì</i>	Ferrari
-----	---------------	---------

Z italštiny: *Ferrari* (v překladu „stáj“)

E 25, čas 19:09

奔腾	<i>bēnténg</i>	Pentium
----	----------------	---------

Z angličtiny: *Pentium* (procesor)³⁴

E 36, čas 3:02

奔驰	<i>bēnchí</i>	Benz
----	---------------	------

Z němčiny: *Mercedes Benz*

E 36, čas 3:09; E 38, čas 20:59

奥迪	<i>Àodí</i>	Audi
----	-------------	------

Z němčiny: *Audi* (původně z latiny, v překladu „slyšet“)³⁵

E 47, čas 14:40

³⁴ Výběr znaků není náhodný, doslovný překlad znaku 腾 (téng) je „prudce stoupat/tryskat“, naznačuje tedy, že procesor bude velice výkonný.

³⁵ Podle jména zakladatele společnosti Audi Augusta Horcha, jehož příjmení Horch znamená v překladu slyšet.

哈根达斯	<i>Hāgēndásī</i>	Haagen Dazs
------	------------------	-------------

Z angličtiny: *Haagen-Dazs*³⁶ (Americká značka zmrzliny)

E 50, čas 14:00

Apelativa:

沙发	<i>shāfā</i>	Gauč/Pohovka
----	--------------	--------------

Z francouzštiny: *Sofa* (původně z arabštiny: صفة – sifāt)

E 01, čas 5:36; E 08, čas 11:13; E 23, čas 21:42; E 40, čas 5:20; E 41, čas 3:45

派对	<i>pàiduì</i>	Párty/Večírek
----	---------------	---------------

Z angličtiny: *Party*

E 09, čas 22:24; E 29, čas 9:05

汉堡包	<i>hànbǎobāo</i>	Hamburger
-----	------------------	-----------

Z angličtiny: *Hamburger*

E 28, čas 0:35; E 42, čas 7:29

法西斯	<i>Fàxīsi</i>	Fašista/fašismus
-----	---------------	------------------

Z italštiny: *fascista*

E 28, čas 14:52; E 30, čas 12:55

巧克力	<i>qiǎokèlì</i>	Čokoláda
-----	-----------------	----------

³⁶ Název vymyslel zakladatel značky náhodným spojením názvů dvou měst na mapě Dánska, slova samy o sobě nic neznamenají (<https://www.haagendazs.co.cz/>). Za původní jazyk se tedy dá považovat dánština.

Z angličtiny: *Chocolate* (původně z mexického „chocolatl“)

E 31, čas 13:30; E 49, čas 7:28; E 50, čas 4:35

多米诺	<i>duōmǐnuò</i>	Domino
-----	-----------------	--------

Z angličtiny: *Domino*³⁷ (původně z latiny „dominus“ v překladu „pán/mistr“)³⁸

E 32, čas 17:18

扑克	<i>pūkè</i>	Poker
----	-------------	-------

Z angličtiny: *Poker*

E 36, čas 5:59

马拉松	<i>mǎlāsōng</i>	Maraton
-----	-----------------	---------

Z angličtiny: *Marathon* (původně z řečtiny: μαραθώνας)

E 39, čas 2:21

Ostatní

拜拜	<i>bàibài</i>	Ahoj/Čau
----	---------------	----------

Z angličtiny: *Bye bye*

E 02, čas 9:24; E 03, čas 17:26; E 04, čas 7:40; E 07, čas 7:04; E 08, čas 7:40; E 09, čas 22:28; E 11, čas 4:42; E 13, čas 19:36; E 19, čas 2:47; E 25, čas 8:55; E 29, čas 20:07; E 32, čas 1:20; E 35, čas 3:35; E 36, čas 12:35; E 41, čas 10:25; E 42, čas 21:03; E 45, čas 1:33; E 47, čas 2:23; E 49, čas 7:05; E 50, čas 2:50

耶	<i>yé</i>	Jooo
---	-----------	------

³⁷ Původně čínská hra, vznikla ve třináctém století za dynastie Song, jeden z původních čínských názvů 骨牌 (gǔpái) „kost + hrací karta/dlaždice“.

³⁸ Viz. Websterův slovník.

Z angličtiny: *Yeah*

E 3, čas 13:53; E 25, čas 12:17; E 29, čas 21:49; E 49, čas 18:30

酷	<i>kù</i>	Drsný/hustý
---	-----------	-------------

Z angličtiny: *Cool*

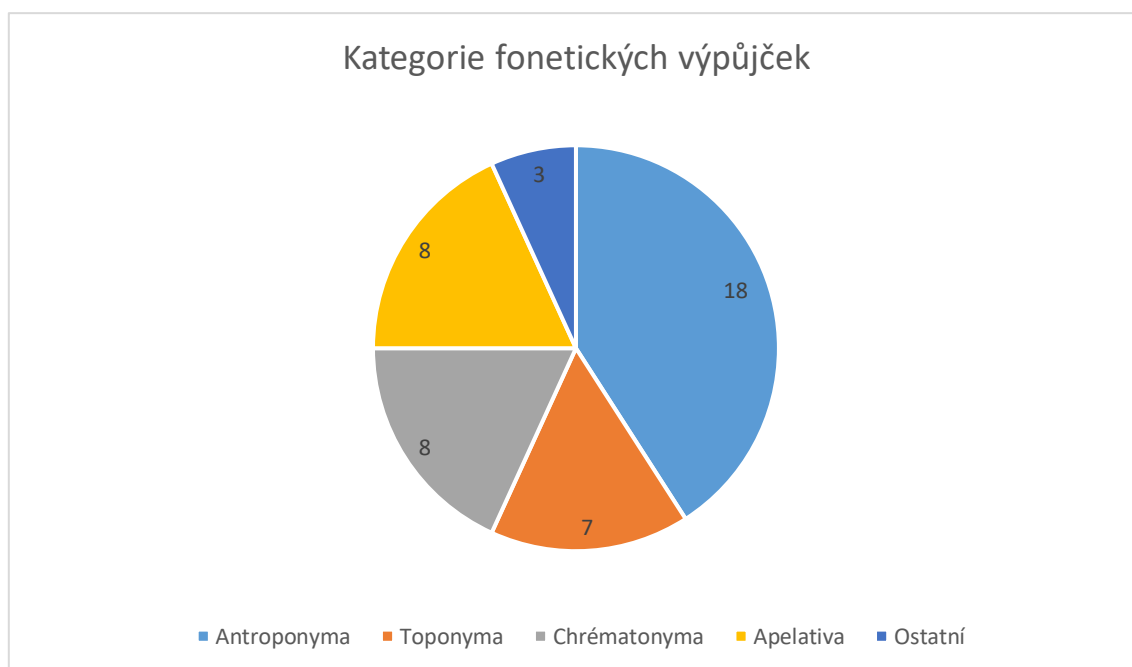
E 23, čas 16:15; 30, čas 20:32

4.1.1 Analýza

První, nejpočetnější skupina fonetických výpůjček čítá 44 slov. Podle Kima (2019) bychom mohli ještě kategorizovat zvláště slova jako jsou 奔驰 nebo 可口可乐, které můžou částečně naznačovat i možný význam výpůjčky, ovšem primárně byly převzaty jako fonetické výpůjčky, proto je ponechám v této kategorii.

Uvedené příklady slov ukazují, že fonetické výpůjčky se používají především při převádění proprií. Z výše uvedených 44 výpůjček je 33 slov vlastními jmény, což tvoří celkem 75 %.

Slova jsem rozdělila dle následujících kategorií: antroponyma, toponyma, chrématonyma, apelativa a ostatní. První, nejpočetnější skupina „antroponyma“ čítá 18 jmen, pravých i nepravých, a celkem tvoří 40,9 % fonetických výpůjček. Do druhé nejpočetnější skupiny „chrématonyma“ patří celkem osm výpůjček, z celkového počtu tvoří 18,2 %, stejně tak jako kategorie „apelativa“. Kategorie „toponyma“ má celkem sedm slov, tedy 15,9 % a poslední kategorie „ostatní“ čítá tři slova, tedy 6,8 %.

Graf č. 1: Kategorie fonetických výpůjček

Fonetické výpůjčky lze ještě rozdělit dle zdrojového jazyka. Pouze čtyři „antroponyma“ byla převzata z jiných jazyků než angličtiny. V kategorii „toponyma“ bylo pět ze sedmi výpůjček převzatých z angličtiny. „Chrématonyma“ jsou tvořeny pěti anglickými, dvěma německými výpůjčkami a jednou italskou výpůjčkou. V kategorii „apelativa“ se nachází až šest z osmi výpůjček převzatých z angličtiny. Poslední kategorie „ostatní“ je tvořena pouze anglickými výpůjčkami. Celkem tedy 11 ze 44 fonetických výpůjček pochází z jiného než anglického jazyka, což tvoří 25 %, anglické výpůjčky čítají zbylých 75 %.

Co se týče opakování, v první kategorii „antroponyma“ se opakovalo pět jmen z 18, 27,8 %, 大卫科波菲 „David Copperfield“, 贝克汉姆 „David Beckham“, 泰森 „Mike Tyson“, 霍利菲尔德“ Evander Holyfield³⁹ a 布什 „George Bush“, vždy se jednalo o pravá vlastní jména osob a vždy byla jména zmíněna ve dvou epizodách. Jména byla ve všech případech zmíněna jako přímý odkaz na osobu nebo její charakteristický znak. Například ve 36. epizodě se spolužáci posmívají Liu Xingovi za nový sestřih, je ostříhán dohola, a říkají, že vypadá jako vejce a on se ohradí, že to má sestříhané podle Holyfielda, který je holohlavý (funkce umocnění vtipu), ačkoliv sám s účesem spokojený není,

³⁹ Mike Tyson a Evander Holyfield jsou bývalí američtí boxeři.

protože se ho pokusil schovat pod čepici. V druhém případě, epizoda 24, pak Liu Mei v rozhovoru s manželem přímo odkazuje na boxerský zápas Tysona a Holyfielda.

Jméno Copperfielda bylo v 7. epizodě vyřčeno při rozhovoru Liu Mei a Liu Xinga, kdy se matka ptala co se stalo se špenátem a Liu Xing odpověděl, že přišel Copperfield a přeměnil ho na bambusové listy, na to se matka zeptala: „A to je zase kdo?!“ a syn jí musel vysvětlit, že se jedná o známého kouzelníka. Zatímco v 50. epizodě dostanou děti od amerických hostů lístky na show Davida Copperfielda a když se ptají matky, zda tam můžou jít, je vidět, že Liu Mei už ví, o koho se jedná.

V kategorii „toponyma“ se reprodukovala dvě slova ze sedmi, 28, 6 %. 加利福尼亚 „Kalifornie“ a 好莱坞 „Hollywood“, se objevila ve dvou epizodách. Hollywood v obou případech odkazoval na čtvrt' města spojenou s nejvýznamnějšími americkými filmovými společnostmi. Zatímco výpůjčka Kalifornie je v 1. epizodě použita jako přídavné jméno. Xia Yu říká: 爸 – 加利福尼亚的大蜘蛛咬我了! (Bà – jiālìfúnyǎ de dà zhīzhū yǎo wǒle) „Tati, kousnul mě kalifornský sklípkan!“ a ve 3. epizodě se tím myslí podstatné jméno, stát Kalifornie.

V kategorii „chrématonyma“ se opakovala ve více epizodách dvě slova z osmi, 25 %. Výpůjčka 麦当劳 „McDonald“ se opakovala až ve třech epizodách, ve 20. díle ve větě: 我们俩吃的是麦当劳 (wǒmen liǎ chī de shì màidāngláo) „Na jídlo jsme měly obě McDonald“, ve 25. díle spolu se znaky 一顿 ve větě 爸爸这次就奖励你一顿麦当劳 (Bàba zhè cì jiù jiǎnglì nǐ yī dùn màidāngláo) „Táta tě tentokrát odmění McDonaldem“ a ve 30. epizodě spolu se znaky 一包 ve větě 今天我来特意感谢你, 好, 麦当劳一包 (jīntiān wǒ lái tèyì gǎnxiè nǐ, hǎo, màidāngláo yī bāo) „Dnes jsem ti přišel poděkovat, tady McDonald“. Vždy je výpůjčka použita ve smyslu „Menu z Mcdonardu“ (jídlo). Výpůjčka 奔驰 „Benz“ odkazovala v obou případech na auto značky Mercedes-Benz.

V kategorii „apelativa“ se opakovalo pět slov z osmi, 62,5 %. Slovo 沙发 „pohovka“ bylo použito pětkrát, vždy ve stejném významu „gauč“ a pronesly ho všechny generace. Výpůjčky 派对 „párty“ a 汉堡包 „hamburger“ se obě objevily ve dvou dílech ve stejném smyslu. Výpůjčka 巧克力 „čokoláda“ se vyskytla ve třech epizodách, ovšem také pokaždé ve stejném významu. Zatímco 法西斯 „fašista“ byl ve 28. díle pronesen

v kontextu filmu o židovské dívce, naproti tomu ve 30. díle, kdy otec nakáže Xiao Yu jako trest stát na místě a zpytovat svědomí, tak ho syn označí za fašistu, načež otec odpoví: 对 我今天就当一次法西斯! (duì wǒ jīntiān jiù dāng yīcì fǎxī sī) „Ano, dnes jsem za fašistu!“, fráze slouží k pobavení diváka.

V poslední kategorii „ostatní“ je třeba ještě zmínit slovo 酷, které nese i význam „krutý/silný“, v tomto případě se o výpůjčku nejedná. Ovšem v případě použití v seriálu, v obou epizodách, se jednalo o anglickou výpůjčku ze slova „cool“ s významem „hustý“, kdy například ve 30. epizodě Liu Xing reagoval na „hustý“ převlek otce. Stejně tak slovo 耶 (z angličtiny „yeah“), které se objevilo celkem v 11 dílech, ovšem jen ve čtyřech následujících případech, bych je kategorizovala jako výpůjčku. Ve 3. epizodě, kdy ho vyslovil vlastní otec Liu Xinga, a 29. díle, kdy pokřik volá celá nukleární rodina, a současně ukazují prsty symbol „mír“, který původně pochází z Británie, ale byl používán především v USA celá šedesátá léta předchozího století. Dále v díle 25, kdy matka radostně zvolává 耶, přičemž to zní spíš jako „Oh yeah!“. V epizodě 49 je radostně zvolává Xia Yu, který žil v minulosti v USA a jeho slovní zásoba je výrazně ovlivněna angličtinou.

Nejčastěji se opakovala výpůjčka 拜拜 „Ahoj“, ve smyslu loučení, která se objevila až ve 20 dílech, vyslovila ji každá generace (děti, rodiče i prarodiče) a každá hlavní postava. Oproti tomu čínský, o něco formálnější, ekvivalent 再见 (zàijiàn) „Na shledanou“ se objevil v 17 epizodách, tedy o tři epizody méně. Výraz 拜拜 je tedy frekventovanější, ovšem co se týče použití v kontextu, tak jsou na tom oba výrazy stejně. Postavy často oba výrazy bez nějakých pravidel zaměňují, také odpovídají na 拜拜 pomocí 再见 a naopak. Oba výrazy byly použity i pokud herci s někým telefonovali a loučili se. Například ve 4. epizodě se otec loučí se synem a říká „拜拜!“ s ironickým nádechem, ovšem ironii netvoří samostatný výraz, ale spíš tón jeho hlasu. Nejen častý výskyt tedy dokazuje, že fonetická výpůjčka anglického *Bye bye* se v každodenní konverzaci používá naprosto běžně.

Celkem se ve zkoumaném vzorku opakovalo 17 slov z 44, tedy 38,6 %. Zbývajících 27 výpůjček se objevilo pouze v jedné epizodě, 61,4 %. Nejvíce se slova opakovala v kategorii „ostatní“ a „apelativa“, nejméně v kategoriích „toponyma“ a „chrématonyma“.

4.2 Sémantické výpůjčky

Přeložení původního významu slova

电话	<i>diànhuà</i>	Telefon/telefonovat
----	----------------	---------------------

电 („elektrický“)

话 („mluvit/mluva“)

Vytvořeno Japonci, přeložení významu anglického slova *Telephone* (původ – řečtina: τηλε *tēle* („vzdálený“), φωνή *phōnē* („hlas“))

E 03, čas 13:10; E 07, čas 2:43; E 10, čas 00:02; E 12, čas 18:53; E 13, čas 19:22; E 14, čas 14:30; E 15, čas 16:15; E 16, čas 17:43; E 17, čas 2:26; E 19, čas 19:50; E 20, čas 15:02; E 21, čas 2:40; E 22, čas 15:43; E 23, čas 8:53; E 24, čas 6:40; E 25, čas 9:06; E 27, čas 4:25; E 30, čas 18:03; E 32, čas 0:42; E 33, čas 15:40; E 34, čas 17:04; E 36, čas 7:45; E 39, čas 6:02; E 40, čas 15:23; E 47, čas 18:40; E 49, čas 10:03; E 50, čas 19:48

洗衣机	<i>xǐyījī</i>	Pračka
-----	---------------	--------

洗 („prát/umývat“)

衣 („oblečení“)

机 („přístroj“)

Z anglického slova: *Washing Machine* („mycí“ + „stroj“)

E 05, čas 1:30; E 30, čas 7:30; E 40, čas 9:37; E 48, čas 11:30

拳击	<i>quánjī</i>	Box
----	---------------	-----

拳 („pěst“)

击 („udeřit“)

Z anglického slova: *Box* (nejpravděpodobněji původně z německých, holandských a dánských slov *bokke*, *buc* a *bask*, v překladu „rána“)

E 06, čas 17:35; E 11, čas 15:40; E 24, čas 13:58, E 48, čas 00:08

电视	<i>diànshì</i>	Televize
----	----------------	----------

电 („elektrický“)

视 („dívat se/ukazovat“)

Podobně jako slovo 电话, přeložením významu anglického slova *Television* (původ – řečtina: τῆλε *tēle* („vzdálený“), latinské *visio* („pohled“))

E 07, čas 12:31; E 15, čas 20:23; E 20, čas 8:07; E 22, čas 6:54; E 24, čas 9:35; E 26, čas 10:23; E 27, čas 11:20; E 29, čas 8:51; E 33, čas 9:55; E 39, čas 0:32; E 46, čas 2:45; E 48, čas 15:36; E 50, čas 13:15

热水器	<i>rèshuǐqì</i>	Bojler
-----	-----------------	--------

热 („horký“)

水 („voda“)

器 („přístroj“)

Z anglického slova: *Electric water heater* („elektrický“ + „voda“ + „ohřívač“)

E 15, čas 16:10

手机	<i>shǒujī</i>	Mobilní telefon
----	---------------	-----------------

手 („ruka“)

机 („přístroj“)

Z anglického slova: *Handset* („sluchátko“)

E 20, čas 5:15; E 22, čas 12:48; E 45, čas 4:36; E 47, čas 1:53; E 50, čas 15:10

电梯	<i>diàntī</i>	Výtah
----	---------------	-------

电 („elektrický“)

梯 („schody/žebřík“)

Z anglického slova: *Elevator* (původně z latiny *elevatus* „zvedat“)

E 21, čas 19:13; E 22, čas 2:05; E 32, čas 20:37

连续剧	<i>liánxùjù</i>	Seriál
-----	-----------------	--------

连续 („pokračovat“)

剧 („divadelní dílo: hra, opera, TV seriál...)

Původní název 肥皂剧 *fěizàojù* („mýdlo“ + „divadelní dílo: hra, opera, TV seriál...z anglického výrazu *Soap opera* – kalk „mýdlo“ + „opera“), časem přenesený výraz 连续剧 *liánxùjù* („seriál na pokračování“ – z anglického výrazu *Series*, původně z latiny *series*, v překladu „posloupnost/řada“)

E 25, čas 3:40

蝙蝠侠	<i>biānfúxiá</i>	Batman
-----	------------------	--------

蝙蝠 („netopýr“)

侠 („hrdina“)

Z anglického slova: *Batman* („netopýr“ + „muž“)

E 25, čas 18:30

空调	<i>kòngtiáo</i>	Klimatizace
----	-----------------	-------------

空 („vzduch“)

调 („převést/přemístit“)

Z anglického slova: *Air-conditioning* („vzduch“ + „upravování/formování“)

E 32, čas 21:53

影碟机	<i>yǐngdiéjī</i>	DVD přehrávač
-----	------------------	---------------

影碟 („DVD“) 影 („film“) 碟 („talíř“)

机 („přístroj“)

Z anglického výrazu: *Digital Video Disc Player* („digitální“ + „video“ + „disk“ + „přehrávač“)

E 35, čas 15:22

随身听	<i>suíshēntīng</i>	Walkman
-----	--------------------	---------

随身 („nést při sobě“)

听 („poslouchat“)

Termín pochází od japonské značky Sony (z anglického výrazu: *Walkman* „chodící muž“, *Pressman* „mačkácí muž“)

E 38, čas 14:50; E 39, čas 21:33; E 40, čas 16:40

座机	<i>zuòjī</i>	Pevná linka
----	--------------	-------------

座 („sedadlo/podstavec“)

机 („přístroj“)

Z anglického slova: *Fixed phone* („nepohyblivý“ + „telefon“)

E 47, čas 19:19

Původně čínská slova s novým významem

火箭	<i>huǒjiàn</i>	Raketa
----	----------------	--------

火 („oheň“)

箭 („šíp“)

E 39, čas 15:35

Kalky

男朋友	<i>nán péngyǒu</i>	Přítel/partner
-----	--------------------	----------------

Z angličtiny: *Boyfriend* (doslova „kluk + kamarád/přítel“)

E 01, čas 21:14; E 02, čas 2:21; E 32, čas 15:08; E 49, čas 21:38

女朋友	<i>nǚ péngyǒu</i>	Přítelkyně/partnerka
-----	-------------------	----------------------

Z angličtiny: *Girlfriend* (doslova „děvče + kamarád/přítel“)

E 02, čas 14:07; E 22, čas 16:50

白宫	<i>báigōng</i>	Bílý dům
----	----------------	----------

Z angličtiny: *White House* (doslova „bílý + palác/dům“)

E 03, čas 12:44

冰箱	<i>bīngxiāng</i>	Lednice
----	------------------	---------

Z angličtiny: *Icebox* (doslova „led + krabice“)

E 07, čas 11:25; E 15, čas 9:29; E 22, čas 7:10; E 28, čas 5:38; E 47, čas 6:52; E 50, čas 11:46

超市	<i>chāoshì</i>	Supermarket
----	----------------	-------------

Z angličtiny: *Supermarket* (doslova „super + trh“)

E 08, čas 00:21; E 19, čas 4:32; E 37, čas 17:20; E 46, čas 19:25

飞碟	<i>fēidié</i>	Létající talíř
----	---------------	----------------

Z angličtiny: *Flying Saucer* (doslova „létající + talíř/podšálek“)

E 08, čas 20:50; E 42, čas 7:02

网吧	<i>wǎngbā</i>	Internetová kavárna
----	---------------	---------------------

Z angličtiny: *Internet Cafe* (doslova „internet + bar“)

E 09, čas 3:44; E 39, čas 16:30

智商	<i>zhìshāng</i>	IQ
----	-----------------	----

Z angličtiny: *Intelligence Quotient* (doslova „intelligence + koeficient“)

E 10, čas 8:46; E 23, čas 2:45; E 24, čas 12:33; E 25, čas 10:46; E 29, čas 18:21

跆拳道	<i>táiquándào</i>	Taekwondo (Korejské bojové umění)
-----	-------------------	--------------------------------------

Z korejštiny: 태권도 (doslova „kopat + pěst + cesta“)

E 11, čas 13:28; E 32, čas 15:30; E 33, čas 19:35; E 44, čas 2:36

网页	<i>wǎngyè</i>	Webová stránka
----	---------------	----------------

Z angličtiny: *Website* (doslova „web + strana“)

E 12, čas 11:36

超短裙	<i>chāoduǎnqún</i>	Minisukně
-----	--------------------	-----------

Z angličtiny: *Miniskirt* (doslova „super + krátká + sukně“)

E 16, čas 10:38

飞机	<i>fēijī</i>	Letadlo
----	--------------	---------

Z němčiny: *das Flugzeug* (doslova „let + věc“)

E 21, čas 2:43; E 25, čas 19:18; E 32, čas 20:39; E 45, čas 10:22

热狗	<i>règǒu</i>	Párek v rohlíku
----	--------------	-----------------

Z angličtiny: *Hotdog* (doslova „horký + pes“)

E 28, čas 0:35

辣妹	<i>là mèi</i>	Spice Girls
----	---------------	-------------

Z angličtiny: *Spice Girls* (doslova: „ostrý + holka/mladší sestra“)

E 29, čas ; E 38, čas 14:43

黑板	<i>hēibǎn</i>	Tabule
----	---------------	--------

Z angličtiny: *Blackboard* (doslova „černá + tabule“)

E 35, čas 18:52

软件	<i>ruǎnjiàn</i>	Software
----	-----------------	----------

Z angličtiny: *Software* (doslova „měkký + položka“)

E 36, čas 2:45

硬件	<i>yìngjiàn</i>	Hardware
----	-----------------	----------

Z angličtiny: *Hardware* (doslova „tvrdý + položka“)

E 36, čas 2:49

电影明星	<i>diànyǐng míngxīng</i>	Filmová hvězda
------	--------------------------	----------------

Z angličtiny: *Movie Star* (doslova „film + hvězda“)

E 37, čas 13:25

磁带	<i>cídài</i>	Kazeta
----	--------------	--------

Z angličtiny: *Magnetic tape* (doslova: „magnetický + páska“)

E 38, čas 12:16

摇滚	<i>yáogǔn</i>	Rock and roll
----	---------------	---------------

Z angličtiny: *Rock and roll* (doslova: „otřást + váleč“)

E 39, čas 7:13

音箱	<i>yīnxiāng</i>	Reprobedna
----	-----------------	------------

Z angličtiny: *Soundbox* (doslova „zvuk + krabice“)

E 39, čas 9:39

温度计	<i>wēndùjì</i>	Teploměr
-----	----------------	----------

Z angličtiny: *Thermometer* (doslova „teplota + měřič“)

E 42, čas 2:14

科学幻想	<i>kēxué huànxǐǎng</i>	Sci-fi
------	------------------------	--------

Z angličtiny: *Science fiction* (doslova „věda + fikce“)

E 42, čas 3:33

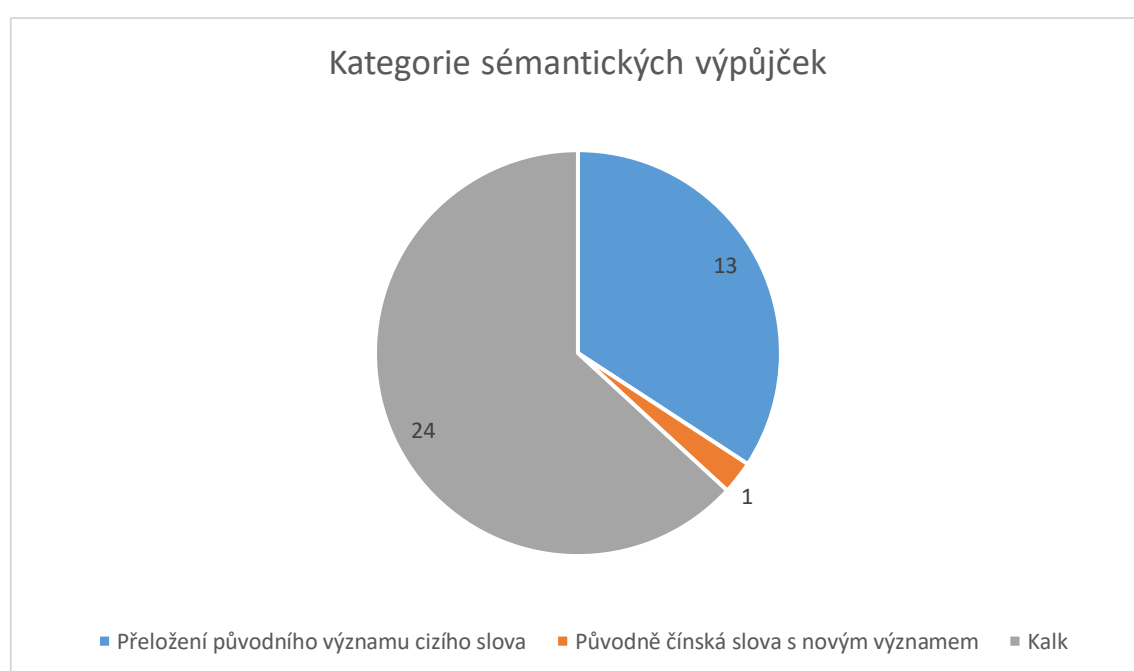
茶花女	<i>cháhuānǚ</i>	Dáma s kaméliemi
-----	-----------------	------------------

Z francouzštiny: *La Dame aux camélias* (doslova „kamélie + dáma“)

4.2.1 Analýza

Druhá nejpočetnější kategorie „sémantické výpůjčky“ obsahuje celkem 38 výrazů. Kategorii sémantických výpůjček jsem, dle Fenga (2004) rozdělila následovně „přeložení původního významu cizího slova“, „původně čínská slova s novým významem“ a „kalk“.

V první skupině je 13 výpůjček, 34,2 %. Kategorie „původně čínská slova s novým významem“ má pouze jedno slovo, tvoří tedy 2,6 %. Poslední, nejpočetnější skupina „kalk“ čítá 24 slov, 63,2 %.

Graf č. 2: Kategorie sémantických výpůjček

Do skupiny „přeložení původního významu cizího slova“ spadá především deset vynálezů 20. století, jako například *televize*, *walkman*, *klimatizace* nebo *telefon*. Některé zdroje je nezařazují do seznamu výpůjček, dle Fenga (2004) ale můžou patřit do kategorie slov, která vznikají přeložením původního významu cizího slova do čínštiny. Oproti kalku ale není nutné přeložit každou část původního slova. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla je na seznam výpůjček zařadit. Pro dohledání původu jsem používala především diskusní fóra a etymologické slovníky⁴⁰.

⁴⁰ Např.: <https://zhidao.baidu.com/>, <https://www.etymonline.com/>, <https://zh.wikipedia.org/>, www.indes.cz ...

Zbývá tři slova *box*, *seriál* a *Batman* (jediné proprium této podkategorie) také patří do skupiny sémantických výpůjček, které vznikly pomocí přeložení původního významu cizího slova. Speciální kategorii tvoří slova, která nejsou novotvary a v čínštině již nesou význam, ovšem v moderní čínštině nabyly nového významu. Jedná se o slovo 火箭 („raketa“), jehož historie sahá až do devátého století, kdy byl v Číně vynalezen střelný prach, který se začal hojně používat ve 13. století pro střelné šípy na tuhá paliva. Poprvé byly tyto zbraně použity v bitvě o Kaifeng. V 16. století se „rakety“ již tolik nepoužívaly jako zbraně, ale spíše v zábavním, pyrotechnickém průmyslu. Ve 20. století nabylo slovo 火箭 nového významu, létajícího stroje poháněným motorem (History of Rocketry).

Třetí kategorie, „kalk“, je složena z 21 slov přejatých z angličtiny, 87,5 %, a pouze tří slov přejatých z ostatních jazyků, 12,5 %. Kategorie „kalk“ je nejbohatší, co se týče druhů jazykových prostředků, spadají sem různé typy proprií, 16,7 %, (*Spice girls*, *Bílý dům*, ...) i běžná apelativa, 83,3 %, (*přítel*, *minisukně*, *párek v rohlíku*...).

V porovnání s první kategorií, „fonetické výpůjčky“, ve které téměř 75 % tvořila propria, v kategorii „sémantické výpůjčky“ se nachází pouze pět proprií, tedy 13,2 %, zatímco apelativa, 33 slov, jednoznačně s 86,8 % převažují. V kategorii „sémantické výpůjčky“ je také dominantní jazyk angličtina, tvoří 34 slov ze 38, tedy 89,5 %.

Kategorie „sémantické výpůjčky“ je z hlediska opakování výrazů stejně jako předchozí kategorie velmi četná, je to dané tím, že v této kategorii také najdeme velké množství apelativ, která se běžně používají v každodenní komunikaci. V první skupině „přeložení původního významu cizího slova“ se opakovalo sedm výrazů ze 13, 53,8 %. Nejčastěji, celkem ve 27 epizodách, se opakoval výraz 电话, který se v sedmi případech objevil v abstraktním smyslu „telefonát“, ve dvou případech jako konkrétní označení pro telekomunikační zařízení „telefon“ a v 18 případech spolu se slovesem 打 (dǎ) vytvořili sloveso 打电话 (dǎ diànhuà) „telefonovat“, naproti tomu podstatné jméno 手机 (shǒujī) „mobil“, se opakovaně vyskytlo pouze v pěti epizodách.

Druhý nejčetnější výskyt měla výpůjčka 电视 „televize“, která se zopakovala ve 14 epizodách, pokaždé ve stejném významu elektronického přístroje. Slovo 拳击 „box“ se objevilo ve čtyřech epizodách, v 6. a 48. díle spolu se slovem 手套 (shǒutào) „rukavice“ tvoří spojení 拳击手套 (quánjī shǒutào) „boxerské rukavice“, v ostatních

dílech už plní význam bojového sportu, boxu. Ostatní výpůjčky 电梯 „výtah“, 洗衣机 „pračka“ a 随身听 „walkman“ se všechny opakovaly ve třech epizodách.

V kategorii „původně čínská slova s novým významem“ se slovo 火箭 „raketa“ objevilo pouze v jednom, 39. díle. Zato v kategorii „kalk“ se opakuje devět výrazů z 24, celkem 37,5 %. Nejčastěji, v šesti epizodách, se objevuje slovo 冰箱 „lednice“. V pěti dílech se objevil kalk 智商 „IQ“, ve 24., 25. a 29. hlavně pokud Liu Xing z legrace naráží na svého manžela, že se chová jako dítě. Další výpůjčky 男朋友 „přítel“, 跆拳道 „Taekwondo“, 飞机 „letadlo“ a 超市 „supermarket“ se objevily ve čtyřech epizodách, bývající tři 女朋友 „přítelkyně“, 网吧 „internetová kavárna“ a 飞碟 „létající talíř“ dvakrát. Kromě 飞碟 „létající talíře“ byly všechny tyto kalky zasazeny do jednoho kontextu. 飞碟 v 8. epizodě odkazuje na hračku či sportovní pomůcku z plastu, ovšem ve 42. epizodě, kdy Xiao Yu trénuje na roli robota do filmu, se tím myslí UFO.

Celkem se opakovalo 16 výrazů z 38, tedy 42,1 %, nejvíce v kategorii „přeložení původního významu cizího slova“, o 16,3 % více než v kategorii „kalk“.

4.3 Hybridní výpůjčky

Fonetický + sémantický typ

诺贝尔奖	<i>Nuòbèi'ěr jiǎng</i>	Nobelova cena
------	------------------------	---------------

诺贝尔 (fonetická výpůjčka – z angličtiny *Nobel*)

奖 (popisný výraz – „cena“)

E 20, čas 14:53

加菲猫	<i>jiāfēimāo</i>	Garfield
-----	------------------	----------

加菲 (fonetická výpůjčka – z angličtiny *Garfield*)

猫 (popisný výraz – „kočka“)

E 28, čas 12:05; E 33, čas 6:07

高尔夫球	<i>gāo'ěrfūqiú</i>	Golf
------	--------------------	------

高尔夫 (fonetická výpůjčka – z angličtiny *Golf* – původně z holandštiny *Kolf*, *Koleven* „klub, kluby“)

球 (popisný výraz – „míč/hra“)

E 29, čas 21:16

漫画	<i>mànhuà</i>	Manga
----	---------------	-------

漫 (fonetický výpůjčka z japonštiny まんが/漫 „rozmarné kresby“)

画 (popisný výraz – „kresba“)

E 33, čas 0:24; E 44, čas 8:01

唐老鸭	<i>tánglǎoyā</i>	Kačer Donald
-----	------------------	--------------

唐 (fonetická výpůjčka – z angličtiny *Donald*)

老鸭 (popisný výraz – „kachna“)

E 41, čas 7:50

摩托车	<i>mótuōchē</i>	Motorka
-----	-----------------	---------

摩托 (fonetická výpůjčka – z angličtiny *Motorcycle*)

车 (popisný výraz – „vozidlo“)

E 49, čas 12:03

迪斯尼乐园	<i>dísīní lèyuán</i>	Disney Land
-------	----------------------	-------------

迪斯尼 (fonetická výpůjčka – z angličtiny *Disney*)

乐园 (popisný výraz – „zábavný park“)

E 49, čas 18:18

宝马	<i>bǎomǎ</i>	BMW
----	--------------	-----

宝马 (počáteční písmena přepisu naznačují fonetickou podobu názvu z němčiny: BMW⁴¹)

宝马 (zároveň popisný výraz – „vzácný kůň“⁴²)

E 50, čas 5:30

Sémantický typ + kalk

真人秀	<i>zhēnrénxiù</i>	Reality show
-----	-------------------	--------------

真人 (kalk – z angličtiny *Reality* „skutečný/reálný“)

秀 (popisný výraz – „show“)

E 03, čas 13:52

笔记本电脑	<i>bǐjìběn diànnǎo</i>	Notebook
-------	------------------------	----------

笔记本 (kalk – z angličtiny *notebook* „sešit“)

电脑 (popisný výraz – „počítač“)

E 14, čas 8:28; E 38, čas 11:08

Fonetický typ + kalk

百慕大三角	<i>bǎimùdà sānjiǎo</i>	Bermudský trojúhelník
-------	------------------------	-----------------------

⁴¹ Zkratka německého názvu *Bayerische Motoren Werke* „Bavorská továrna na motory“.

⁴² Naznačuje ojedinělost a kvalitu značky.

百慕大 (fonetická výpůjčka – z angličtiny *Bermud* – původně ze španělštiny *Bermuúdeze*)

三角 (kalk – z angličtiny *triangle* „trojúhelník“)

E 42, čas 2:45

Čínský morfém + přímé užití cizího výrazu

三 W 点 NET 点 CN	<i>sān W diǎn NET diǎn CN</i>	www.net.cn
----------------	-------------------------------	------------

Internetová stránka

三 („tři“)

点 („tečka“)

W, NET, CN (zastupují anglická písmena)

E 12, čas 11:30

黑桃 K	<i>hēitáo K</i>	Pikový král
------	-----------------	-------------

黑 („černý“)

桃 („broskev“)

K (zastupuje anglické *King* „král“)

E 44, čas 3:55

4.3.1 Analýza

Nejméně početná kategorie, „hybridní výpůjčky“, obsahuje celkem 13 výrazů. Je rozdělena do čtyř skupin podle typu kombinace výpůjček: fonetický + sémantický typ, sémantický typ + kalk⁴³, fonetický typ + kalk a čínský morfém + přímé užití cizího výrazu.

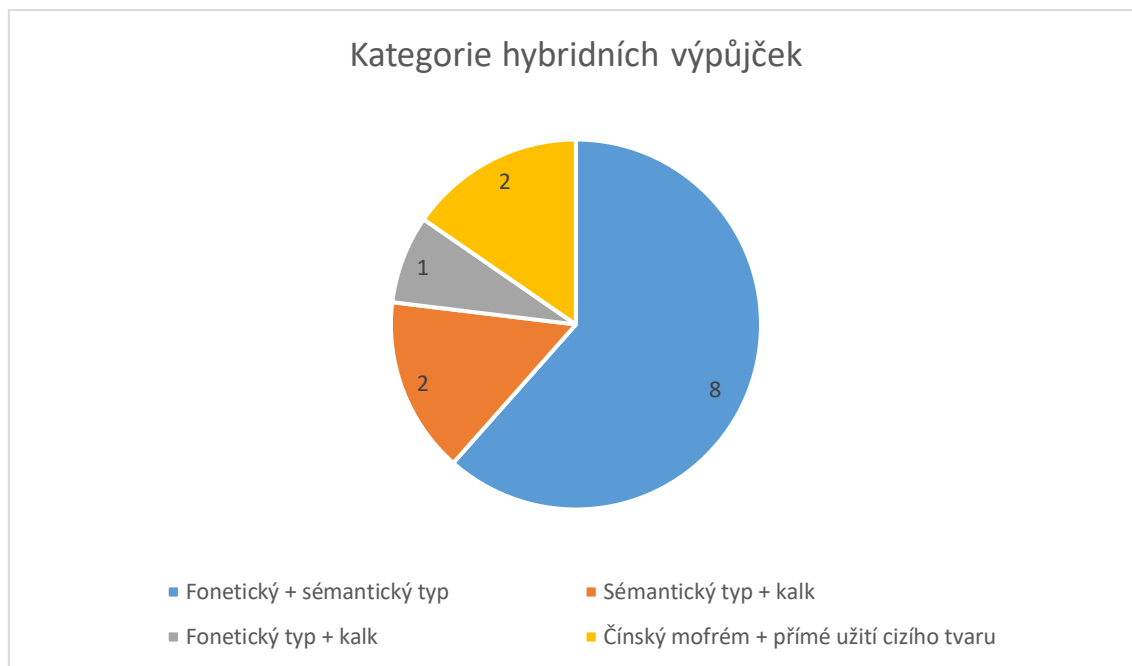
Nejčastější kombinace výpůjček patří do skupiny „fonetický + sémantický typ“, ve které najdeme osm slov, 61,5 %. Kategorie „sémantický typ + kalk“ obsahuje dvě

---

⁴³ Ačkoliv oba typy patří pod kategorii „sémantické výpůjčky“, kombinuje typ kalku a přeložení původního významu cizího slova, proto je kategorizují jako „hybridní výpůjčky“.

slova, stejně jako „čínský morfém + přímé užití cizího výrazu“, každá tedy tvoří 15,4 %. Poslední kategorie „fonetický typ + kalk“ obsahuje pouze jedno slovo, 7,7 %.

Graf č. 3: Kategorie hybridních výpůjček

„Fonetický + sémantický typ“ se skládá z pěti proprií, 62,5 % a tří apelativ, 37,5 %. Pouze jedno slovo je přeneseno z japonštiny a jedno z němčiny, zbylých šest pochází z angličtiny. Kategorie „sémantický typ + kalk“ tvoří dvě apelativa, obě původem z angličtiny. Kategorie „fonetický typ + kalk“, proprium Bermudský trojúhelník, jehož fonetická část byla přenesena z angličtiny, ovšem původně ze španělštiny podle Juana Bermúdeze, španělského mořeplavce, který objevil souostroví Bermudy, které po něm nesou název. Poslední kategorie „čínský morfém + přímé užití cizího výrazu“ je tvořena dvěma pojmy.

První, internetová stránka, vyslovena maminkou Liu Mei, byla použita v běžné konverzaci a oproti jiným výpůjčkách v kategorii „přímé užití cizího tvaru“ neměla žádnou speciální funkci, z toho vyplývá, že starší generace takto běžně pojmenovává zahraniční internetové stránky. Druhý, název žolíkové karty, použil Liu Xing, když mu dva muži ve věku jeho rodičů ukázali kartu pikového krále a on ji pojmenoval, opět to nemělo žádnou zvláštní funkci zdůraznění ani umocnění vtipu, výpůjčka se používá běžně, stejně jako ostatní výpůjčky v kategorii „hybridní výpůjčky“.

V kategorii „hybridní výpůjčky“ se opakovaly pouze tři výrazy, dva z kategorie „fonetický a sémantický typ“, jednalo se o slova 加菲猫 „Garfield“ a 漫画 „manga“, která se obě objevila ve dvou dílech. Manga je označení pro japonský komiks a v obou dílech seriálu postavy odkazovaly přímo na obrázkový časopis. Odkaz na Garfielda, fiktivního líného kocoura ze stejnojmenného komiksu, který se vyznačuje svou láskou k jídlu a odpočinku, se poprvé objevuje ve 28. díle. Liu Xing tvrdí, že tajně přinesl domů myš a utekla mu z pokoje, Liu Mei chce, aby ji Xia Donghai chytil a říká při tom, že je otec trouba jako Garfield, čímž dává najevo, že mu nevěří, že ji chytí a přímo odkazuje na kresleného kocoura. Oproti tomu ve 33. epizodě použije výpůjčku 加菲猫 jako domácké zdobně oslovení nejmladšího syna, když se ho ptá, co by si dal na večeři. Předtím ještě oslovuje manžela zdobnělinou 小哥 (xiǎogē)⁴⁴ ve významu „mladíku“.

Ve skupině „sémantický typ + kalk“ se vyskytuje ve dvou epizodách výpůjčka 笔记本电脑 „notebook“, pokaždé ve smyslu přenosného počítače. Výpůjčky posledních dvou kategorií se vyskytují v sitkomu vždy jen jednou. Celkem se tedy opakují tři hybridní výpůjčky ze 13, tedy 23,1 %.

4.4 Přímé užití cizího výrazu

Generace dětí:

Good morning	Dobré ráno
--------------	------------

E 01, čas 5:00 (Liu Xing, Xia Yu)

A+	A+
----	----

Známka ve škole

E 07, čas 4:43 (Xia Xue)

GPS	GPS
-----	-----

⁴⁴ Doslova „malý + starší bratr/přátelské oslovení staršího muže“.

Zkratka: *Global Positioning System* „Globální polohový systém“

E 07, čas 5:50 (Xia Xue)

CS	CS
----	----

Zkratka: *Counter Strike* (název videohry)

E 09, čas 11:04 (Xia Yu)

NBA	NBA
-----	-----

Zkratka: *National Basketball Association*

E 25, čas 3:38 (Xia Yu)

I kiss you, you kiss me	Já dám pusu tobě a ty mně
-------------------------	---------------------------

E 31, čas 14:33 (Xia Yu)

Generace rodičů:

Sorry	Promiň
-------	--------

E 12, čas 17:04 (Hu Yitong)

MP3	MP3 přehrávač
-----	---------------

E 23, čas 11:26 (Liu Mei)

VCD	VCD
-----	-----

Zkratka: *Video Compact Disk*

E 29, čas 4:54 (Hu Yitong)

DVD	DVD
-----	-----

Zkratka: *Digital Video Disk*

E 29, čas 4:59 (Hu Yitong)

BETACAM	BETACAM
---------	---------

Videokamera společnosti Sony z r. 1982

E 29, čas 8:07 (Xia Donghai)

Pass	Minout, jít dál
------	-----------------

Ve větě: 这一条 PASS (Tohle je passé.)

E 32, čas 12:32 (Xia Donghai)

Kombinace:

I love you	Miluji tě
------------	-----------

Generace dětí: E 01, čas 22:00 („přítel“ Xia Xue); E 02, čas 18:39 (Xia Yu)

Generace rodičů: E 45, čas 7:25 (Liu Mei)

Yes sir	Ano pane
---------	----------

Generace dětí: E 09, čas 8:24 (Xia Yu); E 18, čas 19:10 (Liu Xing); E 25, čas 8:16 (Xia Yu); E 28, čas 7:07 (Xia Yu); E 31, čas 00:11 (všechny děti); E 48, čas 7:13 (Xia Yu)

Generace rodičů: E 14, čas 8:18 (Liu Mei)

Yes	Ano
-----	-----

Generace dětí: E 18, čas 16:36 (Xia Yu); E 27, čas 20:38 (Liu Xing); E 28, čas 00:04 (Liu Xing); E 50, čas 15:06 (všechny děti)

Generace rodičů: E 14, čas 7:21 (Xia Donghai); E 22, čas 21:45 (Liu Mei)

OK	Dobře
----	-------

Generace dětí: E 05, čas 6:03 (Xia Yu); E 8, čas 9:53 (Xia Yu); E 9, čas 6:07 (Liu Xing); E 18, čas 15:52 (všechny děti); E 19, čas 4:02 (Xia Yu); E 20, čas 11:39 (Xia Xue); E 22, čas 9:49 (Liu Xing); E 48, čas 5:59 (Xia Yu); E 49, čas 5:33 (všechny děti)

Generace rodičů: E 25, čas 20:41 (Liu Mei); E 33, čas 11:28 (Xia Donghai); E 50, čas 10:19 (host z Ameriky)

No	Ne
----	----

Generace dětí: E 5, čas 7:56 (Xia Xue); E 08, čas 21:44 (Xia Yu); E 27, čas 20:34 (Liu Xing); E 28, čas 00:01 (Liu Xing); E 33, čas 14:30 (Xia Yu);

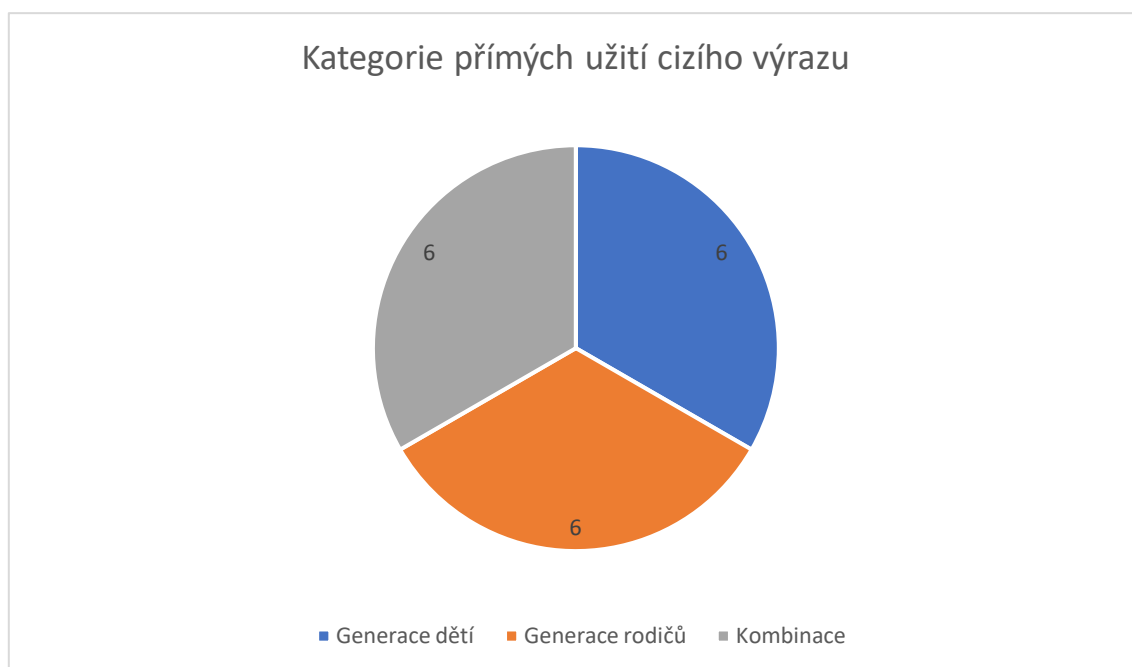
Generace rodičů: E 35, čas 3:05 (učitel z rádia)

Thank you	Děkuji
-----------	--------

E 49, čas 6:45 (celá rodina)

4.4.1 Analýza

Všechna přímá užití cizího výrazu, která se v prvních 50 dílech seriálu vyskytla, byla přejata z angličtiny. Přejaté výrazy jsem rozdělila podle mluvčích, abych zjistila, která generace má k používání cizích výrazů nejbliže. Výrazy jsem kategorizovala následovně: generace dětí (Liu Xing, Xia Yu a Xia Xue), generace rodičů (Xia Donghai, Liu Mei, Hu Yitong – biologický otec Liu Xinga), a poslední kategorie, ve které používá výrazy více generací najednou. Také jsem zkoumala generaci prarodičů, ovšem ani jeden z prarodičů nepoužil žádný přímý cizí výraz. Z toho vyplývá, že používání anglicismů je záležitostí především mladších generací. Ze zkoumaných 18 výrazů se v každé kategorii shoduje počet cizích výrazů, tedy šest, což čítá 33,3 %.

Graf č. 4: Kategorie přímých užití cizího výrazu

V této kategorii jsem mimo jiné zkoumala, v jakých případech a jak často jsou cizí výrazy používány. Pod každou tabulku jsem za epizodu a čas do závorky uvedla, kdo výraz použil. Nejčastěji používá anglické výrazy Xia Yu, který díky tomu, že žil v USA umí anglicky, jako příklad můžeme uvést větu *I kiss you, you kiss me*. V případě slovního spojení *I love you* „Miluji Tě“, 2. epizoda, ho používá, aby oslnil jeho dětskou lásku. Naopak ve 45. epizodě slyšíme větu *I love you* z úst matky, která ovšem pouze čte vzkaz s textem *I love you*, který jí byl doručen společně s kyticí, výraz tedy nepochází z její vlastní iniciativy. V 1. epizodě ještě říká *I love you* falešný přítel Xia Xue, která ho donutila, aby to řekl před rodiči, které chtěla oklamat, že má přítele. Nejspíš říká právě anglické *I love you* místo čínského ekvivalentu 我爱你 (wǒ ài nǐ), aby vyvolal pocit, že je rebel a nechová se podle pravidel, o čemž chce Xia Xue své rodiče přesvědčit.

Hned v 1. epizodě se objevuje další anglický výraz, Liu Xing říká rodičům *Good morning*, protože ho to právě Xia Yu naučil a je vidět, že používání anglických frází je pro něj něco zvláštního, něco co mu imponuje. Naopak matka hned v další větě říká, že už tento pozdrav nechce slyšet. Výše zmíněné příklady potvrzují, že matka nemá v oblibě anglicismy a ve většině případů dává přednost čínštině.

Generace dětí používá anglické zkratky, A+, GPS, CS a NBA. Co se týče generace rodičů, setkáváme se s již zažitými pojmy jako je *MP3*, *DVD* (i když ve většině ostatních dílech seriálu používají čínské slovo 影碟 „DVD“) nebo *VCD*. Ve 12. epizodě

říká Hu Yitong své bývalé ženě Liu Mei *Sorry* a je jasné vidět, že to myslí neupřímně, s mírnou ironií. Hned zatím dodává ještě čínsky 对不起 (duìbùqǐ) „omlouvám se“. Použití anglického výrazu bylo tedy vyřčeno také za účelem vytvoření vtipné situace. Ve 32. epizodě se ve větě 这一条 PASS objevuje anglické sloveso *pass* („míjet“), které záměrně použije Xia Donghai, protože mluví s teenagerem a chce se mu tímto stylem mluvy přiblížit.

Pouze výrazy v poslední kategorii „kombinace“ se opakují ve více dílech sitkomu, kromě slov *Thank you* se všech pět ostatních opakuje minimálně ve třech epizodách. Ve 49. díle používá celá rodina slovní spojení *Thank you*, protože přijeli zahraniční hosté a chtějí se jim zalíbit. V čase 6:45 předává host dárek Liu Mei, která chce poděkovat a nejprve vysloví znak 谢⁴⁵ xiè „děkuji“, ale hned se opraví na *Thank you* a zbytek rodiny ji následuje.

Výraz *Yes sir* se objevil v sedmi epizodách, v šesti případech vysloven dětmi, nejčastěji z úst Xia Yu, pouze ve 14. díle je vyslovila matka, když se jí nevlastní dcera nejspíše ptala, zda bude otec souhlasit s použitím velkého obnosu peněz na pronajmutí webových stránek, Liu Mei si ji chce získat a odvětlí, že s otcem promluví a on hned řekne *Yes sir*. V tomto i v ostatních případech zastupuje *Yes sir* slovo *rozkaz* a je, kromě 31. epizody, doprovázen gestem salutování. Ve 31. epizodě, kdy rodiče odjíždí na pracovní cestu a dávají pokyny, jak se mají děti chovat, děti jednohlasně odpovídají *Yes sir* ovšem bez salutování, ale stojí vyrovnaní v řadě jako vojáci.

Anglické slovo *Yes*, pokaždé ve významu „ano“ se objevilo celkem v šesti epizodách, pouze ve dvou případech byl vysloven rodiči. Ve 14. epizodě nastává téměř totožná situace jako při výpůjčce *Yes sir* ve stejné epizodě o minutu později, kdy ji použije Liu Mei. Xia Donghai říká synovi, že se nemusí bát, že co on řekne to platí a manželka nebude odporovat, hned souhlasně odpoví „*Yes yes, muži!*“. Ve 22. epizodě vykřikne Liu Mei *Yes*, aby zdůraznila svou dobrou náladu a nadšení.

Na konci 27. a 28. dílu se opakuje stejná scéna, ve které se Liu Xing nechce přiznat rodičům a na dotaz jestli ví, co se stalo si nejdřív potichu odpoví potichu odpoví *Yes*, nepoužije čínský souhlas nejspíš proto, aby bylo pro rodiče obtížnější mu rozumět, ale vzápětí se opravuje, křičí *No no* „ne ne“ a nechce se přiznat, protože se bojí, že bude

---

⁴⁵ Nedořečené 谢谢 („děkuji“), které se používá běžně

mít průšvih. V 50. epizodě přijedou hosté z Ameriky, kteří mluví čínsky, a chtějí si děti získat a odvést do Ameriky. Děti jednohlasně odpovídají rodičům *Yes* na otázku, zda šli po kouzelnickém představení ještě nakupovat. Děti odpovídají v angličtině nejspíš proto, aby se zdůraznilo, jak se vzdalují rodičům a že si s největší pravděpodobností vyberou život v Americe.

Slovo *OK* se vyskytlo ve 12 dílech, třikrát v kategorii generace rodičů, ačkoliv v 50. díle řekla *OK* Mary, o něco mladší než Liu Mei, host z Ameriky. Každý rodič použil *OK* v jednom díle, vždy ve významu souhlasu, ačkoliv většinou dávají přednost vyjádření souhlasu pomocí čínských slov 好 (hǎo) či 行 (xíng), použití *OK* nemělo žádnou speciální funkci. Z dětí nejčastěji používá *OK* Xia Yu, v 18. a 40. díle křičí děti najednou *OK* a souběžně s tím používají mezinárodní gesto *OK*, stejně tak ukazuje gesto i Xia Yu v 19. epizodě. *OK* zastupuje v deseti dílech souhlas a ve dvou, 22. a 33., význam je to ok (je to v pořádku).

Anglické slovo *No* „ne“ se objevilo v šesti epizodách. Pouze ve 35. epizodě ho vyslovil učitel Xia Yu, který nahrál na kazetu vyučování, protože musel odejít a říká, že pokud odpovíte na mou otázku špatně, já vám na to řeknu *No*. Učitel je o něco mladší než rodiče, stále bych ho ale zařadila spíš do kategorie rodičů než dětí. V ostatních případech pak *No* říkají děti, v 5. epizodě Xia Xue chce, aby matka hádala, co je na skryté fotce a když odpoví špatně, řekne s radostí v hlase *No*. V 8. a 33. díle si pro sebe reaguje na situace Xia Yu nesouhlasně a zní to spíš jako *Oh no*. Ve 27. a 28. epizodě se opakuje stejná situace, hned po slovu *Yes* křičí *No*, *no* a nechce rodičům vyzradit pravdu. Děti vyjadřují nesouhlas pomocí slova *No* v situacích, kdy chtějí zdůraznit svůj nesouhlas, čímž pro diváka vzniká vtipná situace.

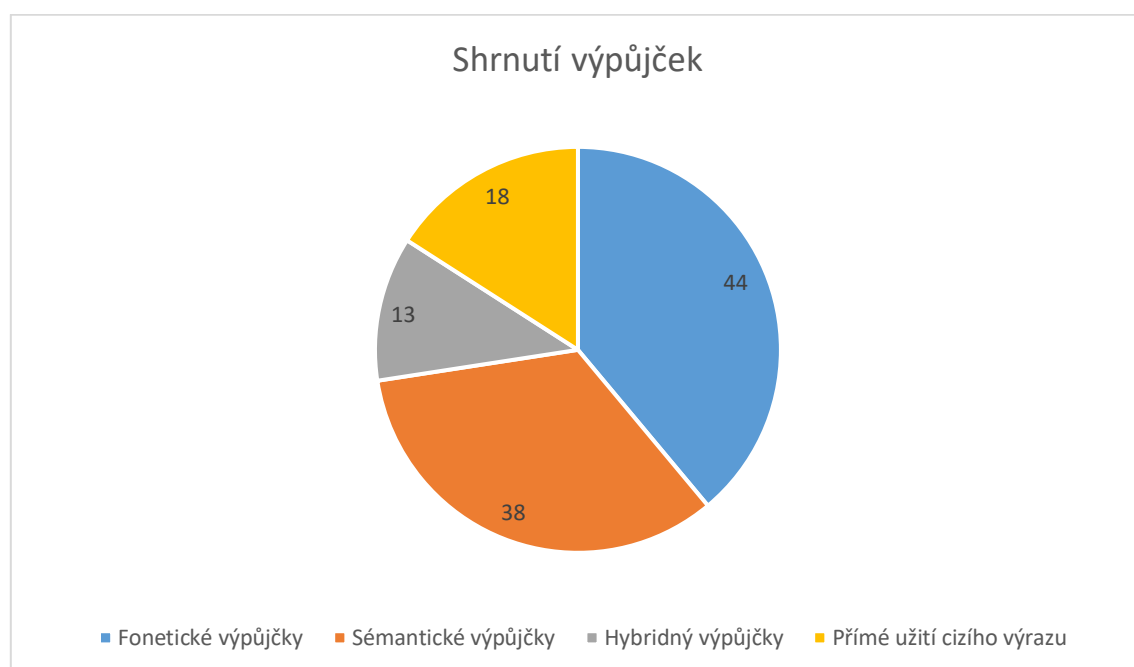
Celkem se opakovalo pět výrazů z 18, tedy 27,8 %, všechny v kategorii „kombinace“. Nejčastěji se opakovala anglická zkratka *OK*. První řada sitkomu byla vydaná v roce 2005, tedy před 16 lety. Kdyby se seriál natáčel nyní, je vysoce pravděpodobné, že by, díky rostoucímu vlivu angličtiny, postavy používaly ještě mnohem více anglických výrazů.

4.5 Shrnutí

Každý díl trvá bez úvodní znělky a závěrečných titulek přibližně 21 minut, v každém díle se objevuje minimálně jedna výpůjčka. Výpůjčky používají všechny hlavní postavy bez ohledu na věk, kromě kategorie „přímé užití cizího výrazu“, která je podrobněji popsána v předchozí kapitole.

Korpus je složen celkem ze 113 výrazů, rozříděných do čtyř kategorií. První, nejpočetnější kategorie „fonetické výpůjčky“ obsahuje 44 výpůjček, tvoří 38,9 % z celkového počtu. Druhá nejpočetnější kategorie „sémantické výpůjčky“ zahrnuje 38 slov, tedy 33,6 %. Třetí nejpočetnější kategorie „přímé užití cizích výrazů“ čítá 18 výrazů, 15,9 %, a poslední kategorie „hybridní výpůjčky“ má celkem 13 výrazů, 11,5 %.

Graf č. 5: Shrnutí výpůjček

5 Závěr

Cílem bakalářské práce s názvem *Analýza lexikálních výpůjček vybraných epizod čínského sitkomu 家有儿女 (Jia you er-nü)* bylo zjistit, jaké lexikální výpůjčky se objevovaly v sitkomu. Dále bylo úkolem analyzovat do jakých kategorií jednotlivé výpůjčky spadají, jaká je jejich četnost a v neposlední řadě také důvod jejich užití v konkrétních dialogích. Práce byla rozdělena do dvou částí: teoretické a praktické. V teoretické části je popsána slovní zásoba a slovtvorba v čínštině, především je kladen důraz na přejatá slova neboli výpůjčky. Praktická část se skládá z korpusu sestaveného z prvních padesáti epizod seriálu, a jeho následné analýzy.

Korpus je složen celkem ze 113 výrazů, roztríděných do čtyř kategorií. První, nejpočetnější kategorie „fonetické výpůjčky“ obsahuje 44 výpůjček, tvoří 38,9 % z celkového počtu. Druhá nejpočetnější kategorie „sémantické výpůjčky“ zahrnuje 38 slov, tedy 33,6 %. Třetí nejpočetnější kategorie „přímé užití cizích výrazů“ čítá 18 výrazů, 15,9 %, a poslední kategorie „hybridní výpůjčky“ má celkem 13 výrazů, 11,5 %.

Fonetické výpůjčky se oproti ostatním kategoriím, výjimkou je podkategorie „hybridních výpůjček“ „fonetický + sémantický typ“ používají převážně k převádění proprií. „Sémantické výpůjčky“ a ostatní podkategorie „hybridních výpůjček“ tvoří z většiny apelativa. Poslední kategorie „přímé užití cizích výrazů“ se skládá z apelativ nebo celých výrazů (např. *I love you*).

Dominantní jazyk původu výpůjček je jednoznačně angličtina, pouze 16 výrazů ze 113 pochází z jiného jazyka než angličtiny, tedy 14,2 %. Mezi ostatní jazyky patří němčina (4 výrazy), japonština (2 výrazy), francouzština (2 výrazy), italština (2 výrazy), korejština (1 výraz), turečtina (1 výraz), ruština (1 výraz), indonéština (1 výraz), portugalština (1 výraz) a španělština (1 výraz).

41 ze 113 výpůjček se opakuje, tedy 36,3 % z celkového počtu. Co se týče opakovaném výskytu výpůjček procentuálně nejvíce se opakovaly výpůjčky v kategorii „sémantické výpůjčky“, ve více epizodách se objevilo 42,1 % uvedených výpůjček. Hned za ní následuje kategorie „fonetické výpůjčky“, čítá 38,6 % opakovaných slov. „Přímé užití cizího výrazu“ opakuje celkem 27,8 % výrazů a nejméně se opakují výpůjčky v kategorii hybridní výpůjčky, celkem 23,5 %.

Napříč všemi kategoriemi se nejčastěji, 27krát, opakovala sémantická výpůjčka 电话 „telefon/telefonovat“. V kategorii „fonetické výpůjčky“ se nejčetněji vyskytovala výpůjčka 拜拜, která se objevila ve 20 dílech, v kategorii „hybridní výpůjčky“ se všechny tři opakované výpůjčky objevily shodně ve dvou dílech. V poslední kategorii „přímé užití cizího výrazu“ se nejvíce opakovala anglická zkratka *OK*, až ve 12 epizodách.

Výpůjčky, především z kategorií „fonetické výpůjčky“, „sémantické výpůjčky“ a „hybridní výpůjčky“ se používají v běžné konverzaci a používají je všechny hlavní postavy seriálu bez ohledu na věk. Výjimka je kategorie „přímé užití cizího výrazu“, kdy generace mluvčího hraje zásadní roli. Často je používání takových výrazů za účelem pobavení diváka, zdůraznění situace, ironie apod.

Věřím, že tato práce je přínosná pro studenty či akademiky, kteří se zabývají výzkumem procesů přejímání nových slov z jiných jazyků do čínštiny, případně může inspirovat někoho z řad studentů k analyzování lexikálních výpůjček v jiném čínském sitkomu a vzájemnému porovnání závěrečných analýz.

6 Resumé

The main theme of this bachelor thesis are loanwords occurring in the Chinese sitcom *Jia you ernü* (*Home with kids*). The main aim of this thesis is to find out which processes were used for borrowing new words from other languages to Chinese, which one of these used processes was the most productive one and how often were the loanwords reduplicated.

The thesis consists of two main parts – theoretical and practical. Theoretical part discusses the lexicology of Chinese, the concept of a word in Chinese and the process of creating new words in Chinese. Theoretical part also describes the process for borrowing new words from other languages and the term sitcom.

Practical part is compiled of corpus containing 113 loanwords from first 50 episodes of the sitcom. The loanwords are divided into four groups: phonetic loans, semantic loans, hybrid loans and foreign expression. The loanwords are analysed based on their type, repetition, speaker, and the context in scene. Based on the mentioned analysis, the conclusions of the bachelor thesis will be drawn.

7 Seznam grafů

Graf č. 1: Kategorie fonetických výpůjček.....	32
Graf č. 2: Kategorie sémantických výpůjček.....	43
Graf č. 3: Kategorie hybridních výpůjček.....	49
Graf č. 4: Kategorie přímých užití cizího výrazu.....	54
Graf č. 5: Shrnutí výpůjček.....	57

8 Bibliografie

Literatura

ADAM, Robert a kol. *Gramatické rozbory češtiny: Výklad a cvičení s řešením*. Praha: Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3750-1.

ČERMÁK, František. *Lexikon a sémantika*. Praha: NLN, 2010. ISBN 978-80-7422-020-3.

ČERNÝ, Jiří. *Úvod do studia jazyka*. Olomouc: Rubico, 1998. ISBN 80-85839-24-5.

FENG, Zhiwei. The Structure of Chinese Loanwords. In: *11th International Symposium, The National Institute for Japanese Language* [online]. Tokyo, 2004. [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: <http://www.lingviko.net/feng/structure-zwfeng.pdf>

GE, Benyi. *Modern Chinese lexicology*. New York, NY: Routledge, 2018. ISBN 978-13-5126-950-6.

HAUSER, Přemysl. *Nauka o slovní zásobě*. Praha: SPN, 1980. ISBN 978-80-210-4841-6.

HU, Peter. Adapting English into Chinese. In: *English Today* [online]. Duben 2004, Vol. 20, No. 2, s. 34-39. [cit. 2021-04-15]. Dostupné z: <http://journals.cambridge.org/action/displayAbstract?fromPage=online&aid=212409>

ILYKOVÁ, Andrea. *Přejímání a překlad anglických zkratk do češtiny a ruštiny na materiálu administrativního stylu* [online]. 2019. [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: https://theses.cz/id/2c0k1v/Diplomov_prce_-_Ilykov_Andrea.pdf

KIM, Tae Eun. *Mandarin Loanwords*. New York: Routledge, 2019. ISBN 978-0-8153-6898-4.

LI, Charles N. a THOMPSON Sandra A. *Mandarin Chinese: A Functional Reference Grammar*. Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 1989. ISBN 0520066103.

LIU, Lixin a Deng, Fang. *Home with Kids 1*. 1. Beijing: World Publishing Corporation, 2009. ISBN 978-7506295437.

- LOTKO, Edvard. *Slovník lingvistických termínů pro filology*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. ISBN 9788024407203.
- MIAO, Ruiqin. *Loanwords*. In: *The Routledge Encyclopedia of the Chinese Language*. London: Routledge, 2016. ISBN 978-0-415-53970-8.
- PACKARD, Jerome L. *Chinese Morphology*. In: *The Routledge Encyclopedia of the Chinese Language*. London: Routledge, 2016. ISBN 978-0-415-53970-8.
- PACKARD, Jerome L. *The Morphology of Chinese: A Linguistic and Cognitive Approach*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. ISBN 0-521-77112-9.
- SLUNČÍK, Václav. *Sitcom: vývoj a realizace*. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2010. ISBN 978-80-7331-192-6.
- SOCHROVÁ, Marie. *Český jazyk do dlaně pro střední školy*. 2. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment, 2003. ISBN 80-7200-793-9.
- SUN, Chaofen. *Chinese: a linguistic introduction*. New York: Cambridge University Press, 2006. ISBN 0-521-53082-2.
- ŠVARNÝ, Oldřich a UHER, David. *Prozodická gramatika čínštiny*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4205-1.
- ŠVARNÝ, Oldřich et al. *Hovorová čínština v příkladech 3*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 1998. ISBN 80-7067-819-4.
- VERVAET, Ruth. *English Loanwords in the Chinese Lexicon*. Ghent University Library [online]. Ghent, 2017. [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: https://lib.ugent.be/fulltxt/RUG01/002/349/097/RUG01002349097_2017_0001_AC.pdf
- VONDRÁČEK, Miloslav. *Současný český jazyk – lexikologie* [online]. 2017. [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <http://inpdf.uhk.cz/wp-content/uploads/2014/03/Lexikologie-Vondracek.pdf>
- WANG, Aiguo. A Comparison of Word-formation between Chinese and English. In: *Asian EFL Journal* [online]. Prosinec 2008, Vol. 5, No. 4, s. 59-83. [cit. 2021-04-15]. Dostupné z: http://www.asianefl-journal.com/dec_03_sub.wa.php
- XU, Yuqing. A Comparison Between Word Formation in English and Chinese. In: 2019 International Conference on Reform, Technology, Psychology in Education

(ICRTPE 2019) [online]. 2019. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://webofproceedings.org/proceedings_series/ESSP/ICRTPE%202019/ICRTPE213.pdf

YIP, Po-ching. *The Chinese Lexicon: A Comprehensive Survey*. Velká Británie: Psychology Press, 2000. ISBN 978-0-415-15174-0.

ZHU, Kui. *On Chinese-English Language Contact through Loanwords*. *English Language and Literature Studies* [online]. 2011. ISSN 1925-4776. [cit. 2021-04-15]. Dostupné z: doi:10.5539/ells.v1n2p100

Internetové stránky

Case closed. 2019. In: Wikipedia. Wikimedia Foundation [cit. 2021-05-03]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Case_Closed

Home with Kids. 2008. In: Wikipedia. Wikimedia Foundation [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Home_with_Kids

Jane Goodall. 2020. In: Wikipedia. Wikimedia Foundation [cit. 2021-05-03]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Jane_Goodall

Juan Bermudéz. 2008. In: Wikipedia. Wikimedia Foundation [cit.: 2021-04-28]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Juan_Berm%C3%BAdez

Baidu Baike [online], c2020. [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: <https://baike.baidu.com/> 28

Cháxún (911 查询) [online], c2020. [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: <https://www.911cha.com/>

Zdic.net [online], [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: <https://www.zdic.net/> 29 911

Yellowbridge [online]. Yellowbridge: ©2003-2020 [cit. 2021-04-05]. Dostupné z: <https://www.yellowbridge.com/chinese/sentsearch.php?word=%E5%BF%B5&cache=38188>

YouTube [online], 2005. San Mateo [cit. 2021-04-26]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/>

History of Rocketry [online]. In: Spaceline.org [cit.: 2021-05-04]. Dostupné z: <https://www.spaceline.org/history-cape-canaveral/history-of-rocketry/history-of-rocketry-chapter-1/>

Slovníky

Slovník spisovného jazyka českého [online]. Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?db=ssjc>

Xiandai Hanyu Cidian 《现代汉语词典》 [Slovník moderní čínštiny] (7. vydání). Peking: Shangwu Yinshuguan 2016.